

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Hospodaření Základní školy a mateřské školy Červená Voda

Financial Management of the Basic School and Kindergarten in Červená Voda

Student:

Hana Tahalová

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.

Šumperk 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání bakalářské práce

Student: **Hana Tahalová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R055 Veřejná ekonomika a správa
Specializace: 01 Veřejná ekonomika a správa
Téma: **Hospodaření Základní školy a mateřské školy Červená Voda**
Financial Management of the Basic School and Kindergarten in Červená Voda

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Zásady hospodaření příspěvkové organizace zřizované obcí v oblasti školství
  3. Analýza hospodaření Základní školy a mateřské školy Červená Voda, p. o.
  4. Zhodnocení hospodaření příspěvkové organizace
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

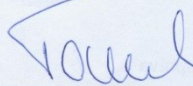
MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TĚGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*. 2. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2011. 192 s. ISBN 978-80-7263-664-8.
MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, Zdeněk MORÁVEK a Danuše PROKŮPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2012 - 2013*. 6. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2012. 472 s. ISBN 978-80-7357-736-0.
OCHRANA, František, Jan PAVEL, Leoš VÍTEK et al. *Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

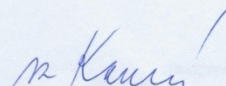
Vedoucí bakalářské práce: **PhDr.Mgr. Hana Fachinelli, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

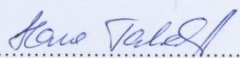

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh č. 1, 2 a 3 vypracovala samostatně.

V Šumperku dne 10. 5. 2013

.....
Hana Tahalová

OBSAH

1. ÚVOD.....	4
2. ZÁSADY HOSPODAŘENÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZŘIZOVANÉ OBCÍ V OBLASTI ŠKOLSTVÍ	6
2.1 Vznik a charakteristika příspěvkové organizace – ŠŠZ.....	6
2.2 Finanční zdroje příspěvkové organizace – ŠŠZ.....	9
3. ANALÝZA HOSPODAŘENÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLY A MATEŘSKÉ ŠKOLY ČERVENÁ VODA, P. O.....	17
3.1 Základní údaje o ZŠ a MŠ Červená Voda, p. o.	17
3.2 Analýza hospodaření v letech 2008 – 2012	20
3.2.1 Rozpočtový vztah k Pardubickému kraji.....	28
4. ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ.....	32
4.1 Shrnutí hospodaření s obecními a vlastními prostředky	32
4.2 Shrnutí hospodaření s prostředky státního rozpočtu	35
4.2.1 Vývoj skutečných úvazků.....	35
4.2.2 Vývoj průměrných platů	37
5. ZÁVĚR.....	41
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	44
SEZNAM ZKRATEK	
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
SEZNAM PŘÍLOH	

1. Úvod

Význam základního vzdělávání lze nalézt především v sociálně kulturním přínosu pro společnost. Výsledky základního vzdělávání hrají společně s mezigenerační výchovou nezastupitelnou roli při rozvoji a udržování lidské kultury. Lidská kultura a její sociální aspekty jsou vesměs představovány zásadami a normami lidského jednání a schopností dorozumívat se s lidmi. Jde o schopnost posuzovat jevy a situace, pochopit společenské a technické přeměny současnosti, odpovědně se rozhodovat a jednat. Hodnotové cíle tohoto vzdělávání vytváří hierarchii životních hodnot, jakými jsou úcta k člověku, k pravdě, k zákonům, ke spravedlnosti, ke zdraví, k životnímu prostředí a k vlasti. Hodnotově orientované cíle tak formují osobnostní rysy a mravní vlastnosti občanů.¹

Listina základních práv a svobod v čl. 33, odst. 2 stanovuje občanům právo na bezplatné vzdělávání v základních a středních školách. Také mezinárodněprávní závazky ČR Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech č. 120/1976 Sb. a Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb. hovoří o svobodně přístupném základním a středním vzdělávání prostřednictvím bezplatného školství. Tyto povinnosti státu spolu s celospolečenskými přínosy předurčují vzdělávání do těch oblastí ekonomiky, které jsou financovány z veřejných prostředků. Výše vynaložených prostředků je různá a je podmíněna mírou ochoty společnosti připustit si důležitost tohoto oboru, a to především z dlouhodobého hlediska. Míra ochoty by teoreticky měla být přímo úměrná výši alokovaných veřejných výdajů do vzdělávání. Ovšem skutečnost bývá velmi často ovlivňována stavem veřejných financí, který je limitující. V období, které se potýká s deficitem veřejných rozpočtů, jsou veřejné finanční zdroje omezené a najít optimální řešení účinného vzdělávání v tomto prostoru je velmi těžké.

Cílem práce je provést analýzu hospodaření příspěvkové organizace obce vykonávající činnost základní a mateřské školy. Vybranou organizací je Základní škola a mateřská škola Červená Voda. Výsledky analýzy budou použity ke zpracování přehledu o způsobech financování této školy se zaměřením na dva její hlavní zdroje financování a to zdroje Obce Červená Voda a zdroje Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy ČR.

Po všeobecně pojatém významu základního vzdělávání ve světě veřejných financí v úvodu práce je druhá kapitola věnována podrobnějšímu popisu fungování příspěvkových

---

¹ MŠMT, *Vzdělávací program Základní škola*. 1996, 5 – 7 s.

organizací ve školství. Je zde popsán vznik, charakteristické rysy, zásady hospodaření a finanční zdroje těchto organizací.

Ve třetí kapitole je provedena analýza hospodaření Základní školy a mateřské školy Červená Voda, příspěvkové organizace zřizované obcí Červená Voda. Hospodaření je analyzováno v letech 2008 – 2012.

Čtvrtá kapitola obsahuje zhodnocení hospodaření dané příspěvkové organizace vykonávající činnost základní a mateřské školy.

V páté kapitole je provedeno závěrečné shrnutí celé práce.

K dosažení cíle byla v teoretické části práce použita odborná literatura a právní předpisy, které se zaměřují na problematiku školství a veřejných financí. Další informace byly čerpány z internetových stránek Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, Krajského úřadu Pardubického kraje a Ústavu pro informace ve vzdělávání. V praktické části práce byly využity a zpracovány statistické, účetní údaje a jiné vnitřní dokumenty organizace včetně zřizovací listiny. Dále bylo využito vlastních poznatků získaných působením na ekonomickém úseku organizace. Použitými metodami byly metody popisu, analýzy a srovnání.

2. Zásady hospodaření příspěvkové organizace zřizované obcí v oblasti školství

Předškolní a základní vzdělávání je po právní stránce upraveno zákonem č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů – dále školský zákon. Za zabezpečování povinné školní docházky a předškolní výchovy v posledním roce před zahájením povinné školní docházky jsou dle školského zákona odpovědny obce. Pro tento účel zřizují příspěvkové organizace nebo školské právnické osoby. Aby tyto mohly vykonávat činnost mateřských a základních škol, musí být zapsány v rejstříku škol a školských zařízení (ŠŠZ) a dále v rejstříku obchodním. Zápis do rejstříku ŠŠZ je zásadní pro vznik oprávnění organizace působit jako škola či školské zařízení a také pro vznik nároku na přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu územního samosprávného celku (ÚSC)².

Vycházejíce z § 143 školského zákona je rejstřík ŠŠZ součástí školského rejstříku. Je to veřejný seznam všech ŠŠZ, který obsahuje základní údaje o organizaci, o právní formě, o zřizovateli, o osobách statutárního orgánu a o kapacitě ŠŠZ. Rejstřík ŠŠZ vede převážně MŠMT a to vzhledem k funkčnosti, efektivitě a soudržnosti vzdělávací soustavy ČR. Některé druhy mateřských škol a školských zařízení jsou v přenesené působnosti vedeny v rejstřících krajských úřadů.

2.1 Vznik a charakteristika příspěvkové organizace – ŠŠZ

Od roku 2001, v rámci zahájené reformy veřejné správy, je školství postupně převáděno do systému státní správy a samosprávy krajů a obcí. Vzhledem k tomu, že obce jsou povinny zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky a pro předškolní výchovu v posledním roce před zahájením povinné školní docházky dle §§ 178 a 179 školského zákona, musí rozhodnout o formě poskytování veřejné služby v oblasti školství. Obec přitom musí dbát na soulad rozvoje vzdělávání a školských služeb se zájmy občanů i obce, na potřeby trhu práce, demografický vývoj a rozvoj svého území. Dále dbá na dostupnost vzdělávání a školských služeb.³

---

² § 142 odst. 2 zákona 561/2004 Sb.

³ § 177 zákona 561/2004 Sb.

Při zohledňování těchto veřejnoprospešných zájmů v kombinaci s povinností hospodárně využívat majetek⁴, a předpokládané finanční závislosti ŠŠZ, orgány obce zpravidla využijí ustanovení § 35a odst. 1 zákona 128/2000 Sb. o obcích a § 23 odst. 1 písm. b) zákona 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech **a rozhodnou o zřízení příspěvkové organizace.**⁵

Příspěvková organizace obce vzniká dnem uvedeným v rozhodnutí zastupitelstva či dnem uvedeným **ve zřizovací listině.** Obec je povinna nechat zapsat příspěvkovou organizaci do obchodního rejstříku. Den zápisu není dnem vzniku příspěvkové organizace.⁶ Zápis do obchodního rejstříku je nezbytným konstitutivním nástrojem vzniku právnické osoby.

Příspěvkové organizace obce mají vlastní právní subjektivitu, která jim v souladu s § 27 zákona o rozpočtových pravidlech umožňuje zvládnout náročný rozsah, strukturu a složitost předmětu činnosti v oblasti školství. Na druhé straně ekonomická ztrátovost způsobuje závislost organizace na finančních prostředcích zřizovatele a i v této souvislosti je třeba vnímat získanou právní subjektivitu příspěvkové organizace. Svoboda jejího samostatného rozhodování je zřizovatelem omezována. Stejně jako o zřízení příspěvkové organizace, může obec dle § 27 odst. 7 rozhodnout i o jejím zrušení.

Příspěvkové organizace vykonávají činnost v souladu se zřizovací listinou. Hospodaří se svěřeným majetkem nebo majetkem nabytým do vlastnictví a s finančními prostředky z veřejných rozpočtů. Jsou odpovědné za úroveň a výsledky hospodaření. Finanční prostředky z veřejných rozpočtů musí být vynakládány v souladu s právními předpisy účelně, hospodárně a efektivně. K tomu jsou povinny vytvořit účinný kontrolní systém dle zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole. Vedou účetnictví dle zákona 563/1991 Sb. o účetnictví a dle prováděcí vyhlášky č. 410/2009 Sb. k tomuto zákonu, a dle dále navazující vyhl. č. 270/2010 Sb. o inventarizaci majetku a závazků a dalších. Musí respektovat České účetní standardy č. 701-708. Vedou účetnictví v úplném či zjednodušeném rozsahu a to dle rozhodnutí zřizovatele. Účetní výkazy organizace musí být zasílány v elektronické podobě centrálního účetního informačního systému státu. Vztahují-li se na příspěvkovou organizaci daňové povinnosti, musí dodržovat zákony daňové soustavy.

---

⁴ § 38 zákona 128/2000 Sb. o obcích

⁵ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla, a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a po ÚSC*. 2011, 52 s.

⁶ MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, Zdeněk MORÁVEK a Danuše PROKŮPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2012 – 2013*. 2012, 26. s.

Základní pravidla fungování příspěvkové organizace určuje zřizovací listina. Má právně závazný charakter, schvaluje ji obecní zastupitelstvo popř. rada a lze ji měnit pouze dodatky. Zřizovací listina vymezuje hlavní účel a předmět činnosti, majetek, pravomoci, povinnosti a odpovědnost příspěvkové organizace.⁷ Náležitosti zřizovací listiny jsou stanoveny v § 27 odst. 2 zákona o rozpočtových pravidlech.

Vymezení hlavního účelu a předmětu činnosti je plně v kompetenci zřizovatele, přičemž předmět činnosti musí vycházet z hlavního účelu, ke kterému byla příspěvková organizace zřízena. Hlavní činnost uvedená ve zřizovací listině je vždy oprávněním k výkonu činnosti.⁸

Zřizovací listina musí vymezit majetek obce, který je příspěvkové organizaci předán k hospodaření (svěřený majetek). Vedle svěřeného majetku hospodaří s majetkem, který nabyta prostřednictvím svých právních úkonů do vlastnictví zřizovatele. Pro běžnou činnost příspěvkové organizace je nezbytné vymezit práva a povinnosti k tomuto majetku. Je třeba stanovit pravidla pro využívání, pronajímání, prodej, údržbu, evidenci, inventarizaci a likvidaci majetku. Tato potřeba vyplývá ze skutečnosti, že veškeré majetkové právní úkony náleží vlastníkov, tedy zřizovateli, a příspěvková organizace zastává pouze roli správce tohoto majetku. Zřizovatel musí při vymezování práv a povinností ke svěřenému majetku také zohledňovat vyhlášku 270/2010 Sb. o inventarizaci majetku a závazků, která ukládá zřizovateli inventarizovat veškerý svůj majetek.⁹

Ještě pro úplnost je nutné zmínit, že příspěvková organizace může mít vlastní majetek potřebný k výkonu činnosti. Získává jej bezúplatným převodem od zřizovatele, darem s předchozím souhlasem zřizovatele, děděním nebo jiným zřizovatelem schváleným způsobem. Z logických návazností zákona plyne, že má jít o majetek potřebný k výkonu hlavní činnosti, neboť žádná příspěvková organizace není zřizována proto, aby vykonávala pouze činnost doplňkovou.¹⁰

Doplňková činnost bývá příspěvkové organizaci zřizovatelem povolována v rámci lepšího využívání všech hospodářských možností a odborných znalostí zaměstnanců organizace. Okruhů doplňkové činnosti může být několik a vždy musí navazovat na hlavní účel příspěvkové organizace. Doplňková činnost nesmí narušit plnění hlavního účelu a musí být v účetnictví sledována odděleně. Zákon o rozpočtových pravidlech sice výslovně neříká,

---

⁷ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla, a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a po ÚSC*. 2011, 52 s.

⁸ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla, a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a po ÚSC*. 2011, 53 s.

⁹ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla, a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a po ÚSC*. 2011, 54-56

¹⁰ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla, a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a po ÚSC*. 2011, 62 s.

že doplňková činnost nesmí být ztrátová, nicméně její ztrátovost by mohla být považována za narušování plnění hlavního účelu a při dlouhodobějším trvání by mohlo jít o ne hospodárné využívání veřejných prostředků. Záleží tedy plně na zřizovateli, za jakých podmínek tyto činnosti příspěvkové organizaci povolí.¹¹ Je-li doplňková činnosti zisková, musí být zisk využit pouze ve prospěch hlavní činnosti, nepovolí-li zřizovatel jinak.¹²

2.2 Finanční zdroje příspěvkové organizace – ŠŠZ

Finanční hospodaření příspěvkové organizace se řídí § 28, zákona o rozpočtových pravidlech. Paragraf stanovuje:

- finančními prostředky, se kterými organizace hospodáří,
- základní právní úpravu financování formou příspěvku na provoz,
- vyjmenovává případy porušení rozpočtové kázně.

Finanční prostředky příspěvkové organizace lze rozdělit do čtyř zdrojů:

- zdroje z veřejných rozpočtů,
- vlastní příjmy,
- vlastní fondy
- peněžité dary, prostředky NF a nadnárodních fondů.

Obce – zřizovatelé příspěvkových organizací – poskytují svým příspěvkovým organizacím **zdroje z veřejných rozpočtů obcí** dle svého rozhodnutí a v návaznosti na schválený rozpočet obce. Vztah k rozpočtu obce je definován závaznými ukazateli, jejichž výše a struktura je každoročně schvalována obecní radou či zastupitelstvem a vychází z konkrétních výsledků hospodaření příspěvkové organizace případně z výsledku kontrol. Předmětem závazných ukazatelů je zpravidla výše příspěvku na provoz, výše hospodářského výsledku a dále případný příspěvek na investice nebo odvod do rozpočtu zřizovatele. Je zcela v pravomoci zřizovatele jak nastaví strukturu a výši ukazatelů své příspěvkové organizaci. Úkolem zřizovatele je zabezpečit plnění hlavního účelu činnosti organizace, ale může přitom zohlednit i výnosy z její vlastní a doplňkové činnosti. Je nutné, aby zřizovatel při stanovování závazného ukazatele byl dokonale informován o možnostech příspěvkové organizace¹³

¹¹MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla, a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a po ÚSC*. 2011, 57-58 s.

¹² § 28 odst. 5 zákona 250/2000 Sb.

¹³ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla, a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a po ÚSC*. 2011, 79-81 s.

Závazný ukazatel je organizace povinna dodržet. Případné změny ukazatele se v průběhu roku provádět mohou, ale jediné formou rozpočtového opatření obce.

Stát – v rámci garance kvality a dostupnosti vzdělávání, poskytuje ŠŠZ dle § 142 odst. 2 školského zákona finanční **prostředky ze státního rozpočtu** (SR). V souladu se školským zákonem lze finanční prostředky SR vyčleněné v rozpočtu MŠMT pro regionální školství územně samosprávných celků (RgŠ ÚSC) alokovat do rozpočtů jednotlivých krajů výhradně kombinací výkonového (normativního) a programového (rozvojové programy) financování. Převážná část zdrojů je do rozpočtů jednotlivých krajů rozepisována dle normativního způsobu financování a to ve výši republikových normativů.

Dle § 161 školského zákona stanovuje MŠMT **republikové normativy** ve výši přímých výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v předškolním, základním, středním a vyšším odborném vzdělávání. Republikové normativy jsou strukturovány na skupiny:

- neinvestiční výdaje celkem (dále NIV),
- mzdové prostředky (dále MP),
- odvody (pojistné a příděly do FKSP),
- ostatní neinvestiční výdaje (dále ONIV).

Součástí republikových normativů je také vyjádření limitu počtu zaměstnanců připadajících na 1000 dětí, žáků nebo studentů v dané věkové kategorii.

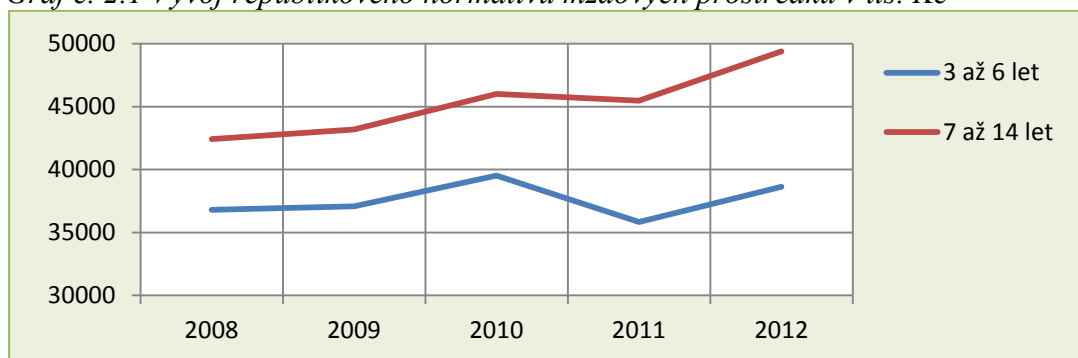
*Tabulka č. 2.1 Vývoj **vybraných** republikových normativů v kategorii předškolního a základního vzdělávání*

			2008	2009	2010	2011	2012
3 až 6 let	MP včetně odvodů	Kč	36799	37079	39510	35837	38625
		meziroční Δ v %	x	0,76	6,56	-9,3	7,78
	ONIV	Kč	297	417	348	299	208
		meziroční Δ v %	x	40,4	-16,5	-14,08	-30,43
	limit počtu zaměstnanců	počet na 1000 žáků	140,59	140,59	138,48	129,00	128,60
		meziroční Δ v %	x	0	-1,50	-6,85	-0,31
7 až 14 let	MP včetně odvodů	Kč	42407	43194	45999	45470	49380
		meziroční Δ v %	x	1,86	6,49	-1,15	8,6
	ONIV	Kč	792	932	748	640	445
		meziroční Δ v %	x	17,68	-19,74	-14,44	-30,47
	limit počtu zaměstnanců	počet na 1000 žáků	127,83	129,22	127,29	131,00	130,60
		meziroční Δ v %	x	1,09	-1,49	2,91	-0,31

Zdroj: MŠMT – republikové normativy a vlastní zpracování

V případě vybraných republikových normativů předškolního a základního vzdělávání v letech 2008 až 2012 (viz. Tab. 2.1) je patrný výrazný nárůst MP (přibližně o 6,5 %) v roce 2010. Tento nárůst je ale v roce 2011 v případě základního vzdělávání mírně snížen a v případě předškolního vzdělávání snížen rapidně o -9,3%, a to až na úroveň před rok 2008. V roce 2012 republikové normativy opět rostou. Normativ MP pro předškolní vzdělávání však méně, než normativ pro základní vzdělávání

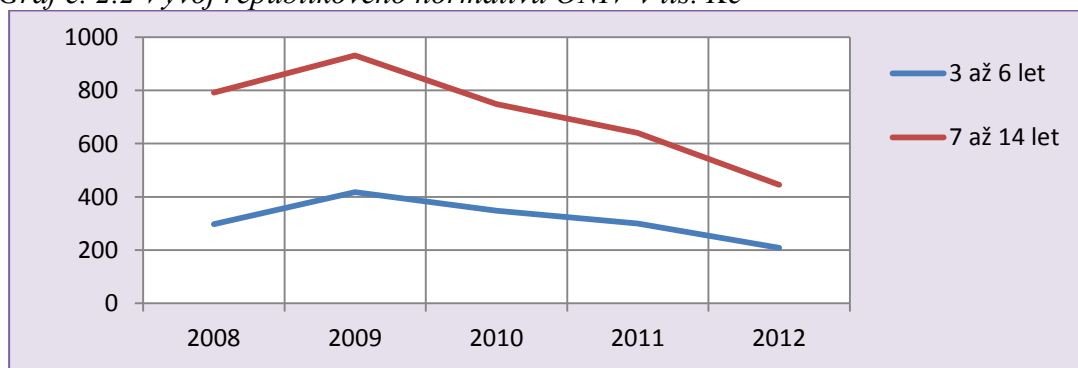
Graf č. 2.1 Vývoj republikového normativu mzdových prostředků v tis. Kč

Zdroj: MŠMT – republikové normativy a vlastní zpracování

Z republikových normativů lze vysledovat tendence ve vyčleňování finančních prostředků ze SR do rozpočtu MŠMT. Republikové normativy mzdových prostředků pro rok 2010 zohlednily nárůst platových tarifů ve školství v souvislosti s účinností novel 74/2009 Sb. a 130/2009 Sb., kterými se mění NV 564/2006 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě ve znění pozdějších předpisů. Republikové normativy pro rok 2012 zohlednily nárůst platových tarifů ve školství v souvislosti s účinností novely 448/2011 Sb., kterou se opět mění NV 564/2006 Sb.¹⁴

Graf č. 2.2 Vývoj republikového normativu ONIV v tis. Kč

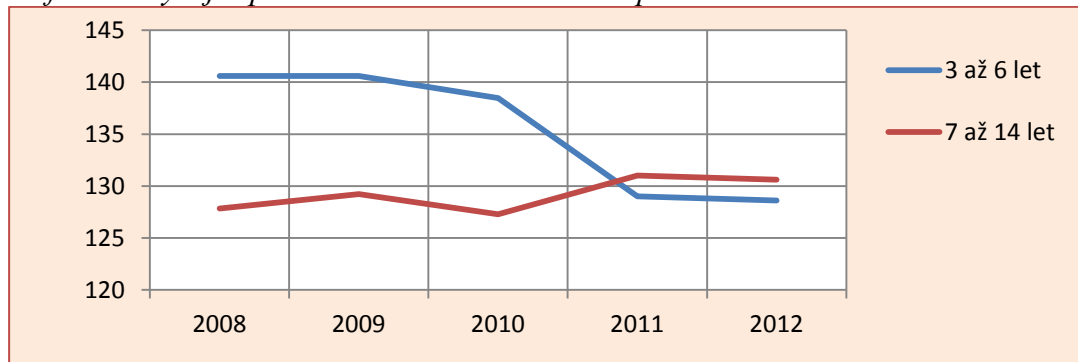

Zdroj: MŠMT – republikové normativy a vlastní zpracování

¹⁴ MŠMT, *Ekonomika školství – Normativy*. [on line]. 2013. [cit. 14. 2. 2013]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/normativy-1>

Republikové normativy na ONIV ve sledovaném období a ve sledovaných kategoriích klesají od roku 2009 a tendenci stoupat zatím nemají.

Graf č. 2.3 Vývoj republikového normativu limitu počtu zaměstnanců v 1000/Ižák

Zdroj: MŠMT- republikové normativy a vlastní zpracování

Republikové normativy limitu počtu zaměstnanců na 1000 žáků ve sledovaném období v případě základního vzdělávání oscilují stále kolem průměrné hodnoty 129. V případě předškolního vzdělávání prudce klesají v roce 2011 z hodnoty 138 na 129. Dochází tak ke sjednocení limitu v těchto kategoriích.

Republikové normativy představují podle školského zákona základní nástroj pro rozpis finančních prostředků vyčleněných v rozpočtu MŠMT pro RgŠ ÚSC do rozpočtů jednotlivých krajů. Krajské úřady, v souladu s vyhláškou 492/2005 Sb. o krajských normativech., ve své přenesené působnosti a s vědomím zastupitelstva kraje rozepisují a poskytují dotace ve výši **krajských normativů** přímo do rozpočtů ŠŽZ zřízenými obcemi. Podle § 161 odst. 3 školského zákona vychází krajský úřad při stanovování krajských normativů z dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v kraji, z rámcových vzdělávacích programů, rozsahu přímé vyučovací, výchovné a ostatní pedagogicko-psychologické činnosti a z naplněnosti tříd. V procesu poskytování dotací mají svou roli i obce s rozšířenou působností (ORP). Ty, zpracovávají návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků dle individuálních požadavků ŠŽZ v místě a přeposílají rozborů hospodaření s poskytnutými prostředky ze ŠŽZ na krajské úřady.¹⁵

Konkrétně jsou NIV na přímé náklady na vzdělávání představovány mzdovými náklady pedagogických a nepedagogických pracovníků, pojistným, odvody do FKSP, ostatními osobní náklady tzn. dohodami o pracovní činnosti či dohodami o provedení práce, náklady spojené s dočasnými pracovními neschopnostmi a dále ostatními neinvestiční

¹⁵ VÁPENÍK, Miroslav. *Školské zákony*. Praha: Eurounion, s. r. o., 2010. 185 -186 s.

náklady. Do ONIV jsou zahrnuty učební pomůcky, vzdělávání pedagogických pracovníků, cestovné, ochranné pomůcky, zákonné pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

Pro stanovení krajského normativu jsou rozhodné tyto ukazatele:

- N_p = průměrný počet jednotek výkonu na jednoho pedagogického pracovníka,
- N_o = průměrný počet jednotek výkonu na jednoho nepedagogického pracovníka,
- P_p = průměrná měsíční výše platu pedagogického pracovníka,
- P_o = průměrná měsíční výše platu nepedagogického pracovníka,
- ONIV = průměrná roční výše ostatních neinvestičních výdajů ze SR připadající na jednotku výkonu.

Ukazatel N_p

Výše ukazatele průměrného počtu jednotek výkonu na jednoho pedagogického pracovníka (N_p) je krajským úřadem každoročně stanovován v souladu s § 2 odst. 2 vyhl. 492/2005 Sb. o krajských normativech. Základními veličinami pro jeho stanovení jsou:

- průměrné počty dětí, žáků, studentů ($\bar{Z}$) ve třídě v rámci kraje,
- průměrný počet vyučovacích hodin ve třídě dle příslušného rámcového vzdělávacího programu (H),
- průměrný týdenní rozsah přímé vyučovací povinnosti ve třídě dle zvláštního předpisu (VP).¹⁶

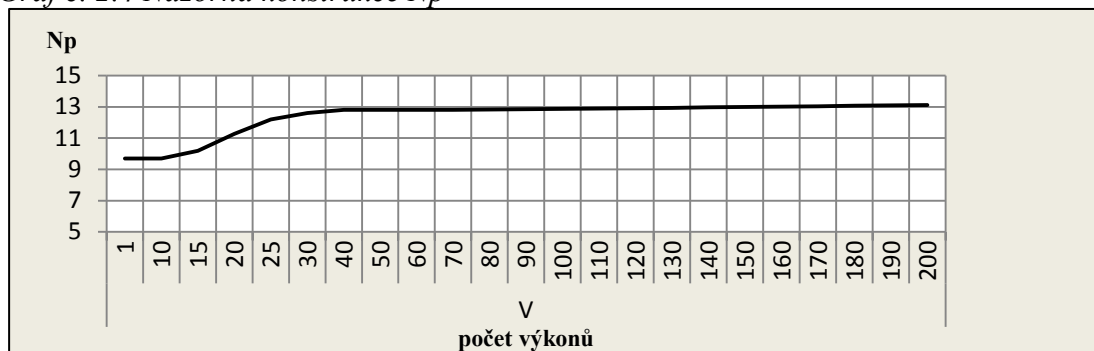
Výpočet průměrného počtu jednotek výkonu na jednoho pedagogického pracovníka se stanovuje dle vzorce: $\bar{Z} \cdot VP / H$.

Ukazatel vyjadřuje, kolik žáků – jednotek výkonů (JV) připadá na jednoho pedagogického pracovníka resp. na jeden celý úvazek. Ukazatel N_p je konstruovaný tak, aby bylo možné s každou další optimálně velkou skupinou dětí na jednoho pedagogického pracovníka přijmout další pracovní sílu.

---

¹⁶ Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků.

Graf č. 2.4 Názorná konstrukce N_p

Zdroj: www.pardubickykraj.cz

Pro znázornění byla použita konstrukce ukazatele N_p pro mateřské školy Pardubického kraje v roce 2012, ze které plyne, že optimální počet žáků na jednoho pedagogického pracovníka je vyjádřen přibližnou hodnotou 13 a **tato hodnota se s vyšším počtem výkonů prakticky nemění**. Znamená to například, že při 39 dětech je možné zaměstnat 3 učitele ($39/13=3$) a s každými dalšími třinácti dětmi je možné přijmout dalšího učitele na plný úvazek. Hodnota N_p pouze řeší vzdělávání v méně početných třídách a to postupným snižováním hodnoty N_p . V těchto případech stačí na jeden celý úvazek učitele dětí méně, protože jen tak je možné zajistit i méně početným třídám vzdělávání v plném rozsahu. Například snížený N_p pro 15 dětí činí 10,19 a to umožní zaměstnat učitele na 1,47 úvazku ($15/10,19=1,47$). Pokud by N_p zůstal na výše uvedené hodnotě 13, bylo by možné zaměstnat učitele pouze na 1,15 úvazek ($15/13=1,15$) atd.

Krajský úřad může ukazatel N_p každoročně měnit a může jej využívat jako nástroj ovlivňování počtu zaměstnanců (pedagogů) ve školách. **Čím vyšší je jeho hodnota, tím nižší je limit zaměstnanců a nižší výše krajských normativů.**

Stejný princip je použit i při stanovování ukazatele N_p pro 1. a 2. stupeň vzdělávání v základní škole a dále ve školní družině.

Ukazatel N_o

Výpočet průměrného počtu JV na jednoho nepedagogického pracovníka (N_o) je při dodržování pravidel § 2 odst. 4 zákona o krajských normativech stanovován dle průměrných hodnot za uplynulý kalendářní rok nebo z hodnot stanovených krajským úřadem podle druhu. Podobně jako ukazatel N_p je tento ukazatel nástrojem krajského úřadu k ovlivňování počtu zaměstnanců a výši krajských normativů.

Ukazatel Pp a Po

Ukazatel průměrné měsíční výše platu pedagogického pracovníka a ukazatel průměrné měsíční výše platu nepedagogického pracovníka je tvořen průměrnou měsíční výší složek platu dosaženou v příslušném druhu ŠŠZ v rámci kraje v průběhu uplynulého kalendářního roku upravenou na výši, která se v příslušném kalendářním roce předpokládá vzhledem k objemu republikových normativů v členění na pedagogické a nepedagogické pracovníky. Započítávání nadtarifních složek platu do ukazatele podléhá určitým pravidlům a platby za práci přesčas a práci nad stanovený rozsah přímé vyučovací povinnosti se do ukazatele nezapočítávají. Vše dle § 2 odst. 5 zákona o krajských normativech.

Výše krajského normativu - základní částka dotace na úhradu neinvestičních nákladů na přímé náklady **na vzdělávání jednoho žáka** je dána vztahem:

$$1/N_p \times P_p \times 12 \times 1, \text{ proc} + 1/N_o \times P_o \times 12 \times 1, \text{ proc} + \text{ONIV}$$

Praktické působení vlivu uvedených ukazatelů bude součástí analýzy v další části práce.

Vlastní příjmy tvoří příjmy za realizované výkony v hlavní činnosti, pokud jim to právní předpis umožňuje (např. částečná úhrada neinvestičních nákladů v mateřských školách, školních družinách – tzv. školné, nebo stravné ve školních jídelnách). Dalšími vlastními příjmy mohou být v souladu s povolením ve zřizovací listině, příjmy z doplňkové činnosti (pronájmy školních sportovních zařízení, vaření cizím strávníkům, prodej přebytků ze školních zahrad....).

Vlastní fondy příspěvkové organizace jsou představovány peněžními fondy vytvářenými dle § 29 zákona o rozpočtových pravidlech. Jsou jimi rezervní fond, investiční fond, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. Na jejich tvorbu a využití se vztahují §§30 až 33. Jejich peněžní zůstatky nepodléhají finančnímu vypořádání s rozpočtem zřizovatele a převádějí se do dalšího roku. Peněžní fondy by měly být kryty finančními prostředky, ale v praxi to bývá problém. Pro ŠŠZ je stanovena povinnost vést alespoň fond kulturních a sociálních potřeb na zvláštním běžném účtu.

Peněžité dary od tuzemských či zahraničních subjektů jsou dalším možným zdrojem financování příspěvkové organizace. Paragrafem 28 odstavcem 2 zákona o rozpočtových pravidlech je tento okruh finančních prostředků rozšířen o provozní dotace z rozpočtu EU

včetně podílu hrazeného státním rozpočtem a provozní dotace poskytnuté dle mezinárodních smluv¹⁷ V roce 2010 vyhlásilo MŠMT v rámci operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) výzvy pro základní školy na území ČR (mimo školy pražské) na čerpání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu (ESF) v projektu „EU školám“. Projekt je určen na zlepšení podmínek vzdělávání základních školách a je v současné době typickým představitelem provozních dotací z rozpočtu EU.

---

¹⁷ MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla, a Petr TÉGL. *Vztahy mezi zřizovatelem a po ÚSC*. 2011, 77 s.

3. Analýza hospodaření Základní školy a mateřské školy

Červená Voda, p. o.

K provedení analýzy hospodaření vybraného školského zařízení Základní školy a mateřské školy Červená Voda, p. o. (dále ZŠ a MŠ Červená Voda) je nutné vyjmenovat faktory, z nichž vyplývají konkrétní objemy finančních prostředků.

3.1 Základní údaje o ZŠ a MŠ Červená Voda, p. o.

V rámci reformy veřejné správy a v souvislosti se zánikem okresních úřadů – odborů školství k 31. 12. 2002, muselo Obecní zastupitelstvo v Červené Vodě rozhodnout o dalším fungování škol na svém území. Zastupitelstvo obce rozhodlo s platností od 1. 1. 2003 o sloučení obou mateřských škol a základní školy včetně jejich stravoven pod jednu právnickou osobu s názvem: Základní škola a mateřská škola Červená Voda

Obec Červená Voda se rozkládá na 4789 ha a je tvořena 8 katastrálními územími. K trvalému pobytu je k 31. 12. 2012 hlášeno 3075 obyvatel, z toho je 487 dětí do 15 let.

ZŠ a MŠ Červená Voda provozuje svou činnost ve třech budovách. Ve dvou malých budovách mateřských škol a v budově základní školy. Obě mateřské školy mají kapacitu dohromady 90 dětí ve věku 3 - 6 let. Tato kapacita je výsledkem navýšení kapacity o 10 míst v roce 2012 při tehdejší snaze uspokojit trvaleji zvýšenou poptávku po předškolním vzdělávání. Základní škola má kapacitu dohromady 480 žáků na prvním i druhém stupni ve věku 7 - 14 let. Její skutečná naplněnost je však menší. V obou mateřských školách i v základní škole jsou umístěny školní kuchyně s jídelnami. Počet zaměstnanců celé organizace se dnes pohybuje kolem čtyřiceti. Předškolní zařízení a první stupeň základního vzdělávání v Červené Vodě zažívá v současné době mírný nárůst počtu dětí, způsobený silnými populačními ročníky z let 2007-2008 (Příloha č. 3 Demografické údaje ČR).

Tabulka č. 3.1 Počty dětí (JV) a normativních pedagogických úvazků v MŠ Červená Voda

2007/2008			2008/2009			2009/2010			2010/2011			2011/2012		
JV	Np	úvaz	JV	Np	úvaz	JV	Np	úvaz	JV	Np	úvaz	JV	Np	úvaz
80	12,8	6,25	80	12,8	6,25	79	12,8	6,17	79	12,82	6,16	90	12,84	7

Zdroj: Výkaz o škole M3 pro ÚIV za ZŠ a MŠ Červená Voda, krajské normativy, vlastní zpracování

Počet dětí je ovlivňován kapacitou mateřských škol. V letech 2008-2011 byla kapacita 80 míst naplněna vždy, s tím, že v letech 2010-2011 nebylo obsazeno jedno místo každoročně rezervované pro případy dodatečně přijímaného předškolního dítěte v průběhu školního roku – nejčastěji z důvodu přistěhování rodiny do Červené Vody. Po určitých, nutných stavebních úpravách mohla být kapacita mateřských škol v roce 2011 zvýšena na 90 míst a opět byla zcela naplněna. Poptávka rodičů po přijetí dítěte do předškolního vzdělávání je stále vysoká. Ukazatel *Np* má tendenci se zvyšovat a přibrzďovat zvyšování pedagogických úvazků.

Tabulka č. 3.2 Počty tříd, žáků (JV) a normativních pedagogických úvazků na 1. a 2. stupni Základní školy Červená Voda dle školních roků

	2007/2008			2008/2009			2009/2010			2010/2011			2011/2012		
ročník	počet		úvazek	počet		úvazek	počet		úvazek	počet		úvazek	počet		úvazek
	tříd	žáků		tříd	žáků		tříd	žáků		tříd	žáků		tříd	žáků	
1.	1	22	<i>Np</i> 19,5	1	30	<i>Np</i> 18,29	2	35	<i>Np</i> 18,29	1	29	<i>Np</i> 18,02	1	22	<i>Np</i> 18,06
2.	1	20		1	21		1	27		2	34		1	28	
3.	1	23		1	19		1	20		1	26		2	34	
4.	1	27		1	23		1	19		1	19		1	26	
5.	2	35		1	27		1	22		1	19		1	19	
Σ 1. st.	6	127	6,51	5	120	6,56	6	123	6,72	6	127	7,04	6	129	7,14
6.	1	28	<i>Np</i> 12,07	2	34	<i>Np</i> 12,13	1	29	<i>Np</i> 12,07	1	23	<i>Np</i> 12	1	19	<i>Np</i> 11,87
7.	1	27		1	29		2	33		1	28		1	23	
8.	1	29		1	28		1	28		2	34		1	28	
9.	1	32		1	28		1	26		1	26		2	32	
Σ 2. st.	4	116	9,61	5	119	9,81	5	116	9,61	5	111	9,25	5	102	8,59
Σ	10	243	16,12	10	239	16,37	11	239	16,33	11	238	16,29	11	231	15,73

Zdroj: Výkaz o škole M3 pro ÚIV za ZŠ a MŠ Červená Voda, krajské normativy, vlastní zpracování

Tabulka dokládá zvyšující se počty žáků na prvním stupni základního vzdělávání od školního roku 2008/2009 a s tím spojené i navyšování úvazků pedagogických pracovníků.¹⁸

Na druhém stupni základního vzdělávání je situace opačná. Od školního roku 2009/2010 počty žáků klesají. I přes lichotivě se snižující ukazatel *Np* je nutné úvazky na druhém stupni snižovat. Pokles žáků na druhém stupni je výraznější než růst počtu žáků na prvním stupni, a proto ovlivňuje celkový stav počtu žáků ve škole. Celkový počet žáků ve škole klesá a celkové úvazky s ním.

¹⁸ K ještě výraznějšímu navýšení žáků na 1. stupni došlo ve školním roce 2012/2013, kdy byly otevřeny dvě první třídy

Tabulka č. 3.3 Počty žáků (JV) a normativních pedagogických úvazků ve školní družině při ZŠ Červená Voda dle školních roků

2007/2008			2008/2009			2009/2010			2010/2011			2011/2012		
JV	Np	úvaz	JV	Np	úvaz	JV	Np	úvaz	JV	Np	úvaz	JV	Np	úvaz
33	30,01	1,1	38	30,16	1,26	38	30,16	1,26	38	30,47	1,25	38	30,47	1,25

Zdroj: Výkaz o škole M3 pro ÚIV za ZŠ a MŠ Červená Voda, krajské normativy, vlastní zpracování

Ve školní družině se zvyšující počty žáků ve sledovaném období neprojeví, kvůli omezené kapacitě školní družiny. Počty žáků a úvazků jsou stabilní.¹⁹

Normativní úvazek = podíl ukazatele JV a Np (No).

Dle **zřizovací listiny** byla příspěvková organizace ZŠ a MŠ Červená Voda zřízena za účelem výchovy a vzdělávání dětí a žáků. Jako předmět činnosti bylo stanoveno poskytování základního vzdělávání v rámci povinné školní docházky, dále výchovy a vzdělávání dětí předškolního věku a dále zájmové vzdělávání ve školní družině, včetně poskytování stravování žákům i zaměstnancům.²⁰

Organizaci je zřizovací listinou nařízeno, jakým způsobem má nakládat s majetkem. V první řadě musí v souladu se závaznými právními předpisy a předpisy zřizovatele majetek využívat efektivně, řádně o něj pečovat a chránit jej. Organizace užívá svůj majetek a svěřený nemovitý a movitý majetek ve vlastnictví Obce Červená Voda. Vlastní majetek nabývá organizace na základě uzavřených smluv, ve kterých organizace vystupuje svým jménem a na svůj účet. V případě, kdy by organizace chtěla pořídit majetek nad 40. tis. Kč, musí požádat zřizovatele o souhlas. Při pořizování majetku nad 150. tis. Kč je organizace dále povinna obleslat nejméně tři dodavatele a ke konečnému výběru dodavatele přizvat zástupce zřizovatele.

Ani v případě vlastního majetku nesmí organizace majetek darovat či zastavit. Může jej ale půjčit a pronajímat pokud těmito úkony nenaruší plnění hlavního účelu. Svěřený majetek, který organizace dočasně nepotřebuje k plnění svých úkolů, může organizace pronajímat bez souhlasu zřizovatele pouze krátkodobě, nejdéle na 30 dnů. Na dobu delší je již nutný souhlas zřizovatele. Nerozhodne-li zřizovatel jinak, musí být výnosy z pronájmu majetku využity ve prospěch péče o majetek. Při vyřazování majetku je organizace povinna

¹⁹ ke zvýšení kapacity školní družiny došlo až ve školním roce 2012/2013 v souvislosti s otevřením dvou prvních tříd

²⁰ Zřizovací listina ZŠ a MŠ Červená Voda

přednostně vyřazovaný majetek bezúplatně nabídnout zřizovateli. Prodává-li organizace majetek v hodnotě nad 40. tis. Kč, musí zřizovatel souhlasit.

V rámci péče o svěřený majetek je organizace povinna provádět pravidelnou údržbu, zajišťovat drobné opravy. Havarijní stavy musí organizace okamžitě zřizovateli hlásit a zajistit neprodleně opravu. Dále organizace zajišťuje technické prohlídky a revize majetku. Provádí inventarizace majetku dle zákona 563/1991 Sb. o účetnictví a jeho prováděcích předpisů. Organizace sestavuje každoročně odpisový plán, který musí zřizovatel schválit.

Do doplňkové činnosti bylo zřizovatelem povoleno zařadit poskytování stravovacích služeb pro cizí strážníky, prodej výpěstků ze školní zahrady, příležitostný prodej dětských výrobků, poskytování ubytovacích a vzdělávacích služeb za podmínky, že tyto činnosti nebudou ztrátové a zisk bude využit ve prospěch hlavního účelu a předmětu činnosti organizace.

Zřizovatel si ve zřizovací listině výslovně vymínil právo na volný přístup ke kontrole majetku, účetnictví, vnitřních předpisů, veškeré korespondenci a výstupům z činnosti organizace – to vše, pokud není v rozporu se speciální právní úpravou.

3.2 Analýza hospodaření v letech 2008 – 2012

Za **hlavní činnost** (dále HČ) jsou považovány všechny výnosy a náklady související s plněním hlavního účelu, pro který byla organizace zřízena – tedy všechny činnosti související s poskytováním vzdělávání a výchovy předškolních a školních dětí. Při provozování HČ v letech 2008 – 2012 vykazala ZŠ a MŠ Červená Voda následující provozní náklady neinvestičního charakteru.

Tabulka 3.4 Náklady HČ ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč

NÁKLADY	2008	2009	2010	2011	2012	Σ	%
Materiál vč. DDHM	1 487	1 955	1 733	2 142	1 546	8 863	10,05
Energie	2 131	2 261	2 364	2 486	2 530	11 772	13,35
Opravy a údržba	259	857	179	298	207	1 800	2,04
Cestovné	17	31	17	20	51	136	0,15
Služby	430	543	558	546	559	2 636	2,99
Mzdové náklady	8 709	9 400	9 146	9 208	9 526	45 989	52,16
Sociální a zdr. poj.	3 042	3 042	3 062	3 107	3 198	15 451	17,52
Zákonné sociální n.	172	185	180	91	94	722	0,82
Jiné sociální n.	63	16	24	35	40	178	0,20
Odpisy DM	423	0	0	0	0	423	0,49
Ostatní n.	0	59	60	53	28	200	0,23
Σ	16 733	18 349	17 323	17 986	17 779	88 170	100

Zdroj: Výkazy zisku a ztrát – hlavní činnost ZŠ a MŠ Červená Voda, vlastní zpracování

Přibližně 71 % nákladů na celkových nákladech organizace tvoří mzdové náklady a s nimi spojené odvody sociálního a zdravotního pojištění (dále pojistné) a tvorba FKSP. Společně s ONIV jsou tyto náklady nazývány neinvestičními výdaji na přímé náklady na vzdělávání (dále NIV). Tyto náklady jsou nejvýznamnější skupinou a jejich pokrytí je pro organizaci zásadní. Jsou předmětem finančního vztahu ZŠ a MŠ Červená Voda k rozpočtu Pardubického kraje. Vztahu organizace k rozpočtu Pardubického kraje je věnována samostatná kapitola.

Zbývajících 29 % nákladů je předmětem finančního vztahu k rozpočtu zřizovatele – Obce Červená Voda představovaného příspěvkem na provoz. Nejvýznamnější jsou v této skupině náklady spojené s úhradami energií (elektřina, plyn, vodné) kolem 13 %.

ZŠ a MŠ Červená Voda sestavuje každoročně návrh rozpočtu pro svého zřizovatele. Návrh obsahuje plánované náklady a výnosy organizace, které zřizovatel posoudí společně s dalšími podklady z účetnictví a s představami o rozvoji či nezbytným zaopatřením školy. Příspěvek zřizovatele na provoz školy musí projít procesem schvalování obecního rozpočtu. Výši příspěvku ovlivňují v první řadě náklady za energie, služby, materiál na údržbu, mzdové náklady úctárny školy apod. Jsou to náklady, které příliš s počtem žáků nesouvisí a každým rokem mírně rostou. Od těchto předpokládaných nákladů jsou odečítány předpokládané výnosy organizace. Konkrétní výše příspěvku na provoz je součástí závazného ukazatele na příslušný rok. **Závazný ukazatel pro ZŠ a MŠ Červená Voda představuje rozpočtový vztah ke zřizovateli Obci Červená Voda.**

Tabulka 3.5 Závazný ukazatel Obce Červená Voda vůči ZŠ a MŠ v tis. Kč

	2008	2009	2010	2011	2012	Σ
Příspěvek na provoz	4 000	4 630	4 054	3 698	4 038	20 420
Příspěvek na odpisy	1 339	1 363	1 397	1 405	1 413	6 917
Odvod z odpisů	916	1 363	1 397	1 405	1 413	6 494
Příspěvek na investice	0	0	0	102	0	102
Stanovený VH	0	0	0	0	0	0

Zdroj: účetnictví ZŠ a MŠ Červená Voda

Závazný ukazatel, vedle příspěvku na provoz, zpravidla obsahuje výši plánovaného výsledku hospodaření (dále VH), odvod z odpisů a případný příspěvek na investice. Součástí příspěvku na provoz je i příspěvek na pokrytí odpisů. Pro přehlednost této práce je příspěvek na odpisy v této tabulce oddělen.

K pokrytí výše uvedených nákladů používá organizace výnosy, které lze rozdělit do čtyř skupin:

- výnosy ze zdrojů Pardubického kraje
- výnosy ze zdrojů Obce Červená Voda
- dotace EU
- výnosy z vlastních zdrojů.

Tabulka č. 3.6 Výnosy z HC ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč

VÝNOSY	2008	2009	2010	2011	2012	Σ	%
<i>Zdroje Pardubického kraje</i>							
Dotace NIV	11 520	12 391	11 995	12 121	12 296	60 323	69,02
Dotace 1. ročník	0	31	26	20	0	77	0,10
<i>Zdroje Obce Červená Voda</i>							
Příspěvek na provoz	4 000	4 630	4 054	3 698	4 038	20 420	23,36
<i>Zdroje EU</i>							
Dotace EU školám	0	0	0	609	129	738	0,84
<i>Zdroje vlastní</i>							
Tržby z prodeje služeb	904	971	1 002	1 013	1 124	5 014	5,74
Čerpání fondů	25	44	39	35	67	210	0,24
Ostatní výnosy	186	2	5	2	7	202	0,23
Prodej materiálu	6	37	42	61	6	152	0,17
Granty	37	86	0	46	4	173	0,20
Úroky	30	21	11	13	12	87	0,10
Σ	16 708	18 213	17 174	17 618	17 683	87 396	100

Zdroj: Výkazy zisku a ztrát – hlavní činnost ZŠ a MŠ Červená Voda, vlastní zpracování

Ve výnosech z hlavní činnosti bezmála 70% z celkových výnosů tvoří dotace NIV poskytovaná Krajským úřadem z rozpočtu Pardubického kraje. Pro tuto dotaci je charakteristické, že nesmí být přečerpána a její případné nevyčerpané částky se musí vrátit do státního rozpočtu. Dotaci na NIV proto ZŠ a MŠ Červená Voda každoročně čerpá v plné výši a bez zbytku. **Dotace na NIV** je tedy významná nejenom svým objemem, ale i tím, že **neovlivňuje výsledek hospodaření** organizace. Dotace na NIV pokrývá mzdové náklady včetně pojištění jen do výše výnosů a zbývající mzdové náklady (spojené např. s platem v účtárně) jsou hrazeny z jiných zdrojů.

Necelou čtvrtinu z celkových výnosů tvoří příspěvek na provoz od zřizovatele. Zdroje EU se ve výnosech organizace začínají objevovat od roku 2011. Jejich výše je pod jedním procentem celkového objemu výnosů a představují sumu, kterou organizace skutečně vynaložila na zrealizování projektu „EU školám“ financovaného z ESF. Mezi vlastní zdroje patří „Tržby z prodeje služeb“ ve výši necelých 6 %, které představuje vybrané stravné ve školních jídelnách a školné v mateřských školách. Ostatní položky výnosů se pohybují pod 1% z celkového objemu výnosů. Prostřednictvím položky „Čerpání fondů“ jsou do rozpočtu školy převáděny finanční prostředky z fondu rezerv a fondu odměn na úhradu konkrétních výdajů. Význam fondů je předmětem analýzy v další části práce. „Ostatní výnosy“ jsou tvořeny přeplatky za energie z minulých let. Do položky „Prodej materiálu“ jsou účtovány výnosy za prodané učební pracovní pomůcky (sešity) žáků, které škola hromadně nakupuje a žákům bez zisku prodává (ve stejné výši jsou účtovány do materiálových nákladů školy). Položka „Granty“ představuje finanční prostředky, které jsou vždy přísně účelové a jejichž objem musí být vždy ve stanovené lhůtě vyčerpan v souladu s konkrétními pravidly.

Hlavní činnost provozuje organizace se ztrátou. Ztrátu v hlavní činnosti způsobuje zřizovatelem záměrně snižovaný příspěvek na provoz s tím, že předpokládá, že si organizace chybějící finanční prostředky opatří svou doplňkovou činností.

Tabulka 3.7 Výsledky hospodaření z HČ ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč

	2008	2009	2010	2011	2012	Σ
VH Z HČ	- 26	- 137	- 149	- 366	- 96	- 774

Zdroj: Výkazy zisku a ztrát – hlavní činnost ZŠ a MŠ Červená Voda v letech 2008-2012

Z výše uvedených Tabulek č. 3.4 až 3.6 vyplývá, že výnosy z hlavní činnosti organizaci nestačí na pokrytí všech nákladů. Znamená to, že organizace musí své výnosy doplňovat. Doplňování příjmů provádí organizace prostřednictvím tzv. vedlejší **hospodářské**

činnosti (dále VHČ). Tato hospodářská činnost organizace je vždy předmětem daně z příjmu právnických osob dle zákona 586/1992 o daních z příjmů (dále ZDP) a na této situaci nic nezmění ani to, že ZŠ a MŠ Červená Voda je příspěvkovou organizací, která není zřízena za účelem vytváření zisku – podnikání. Všechny činnosti, které jsou dle ZDP předmětem daně, musí organizace sledovat a v rámci přehledného zjišťování základu daně vést na tyto činnosti oddělené účetnictví.²¹ Ve výkazech zisku a ztrát jsou tak vedle výsledků hlavní činnosti odděleně vykazovány výnosy a náklady činnosti hospodářské. V případě ZŠ a MŠ Červená Voda to jsou příjmy z pronájmů,²² příjmy z doplňkové činnosti a všechny jednotlivé činnosti, které mají příjmy vyšší, než související výdaje.²³

Tabulka 3.8 Hospodaření VHČ ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč

VÝNOSY	2008	2009	2010	2011	2012	Σ	%
Prodej vlastních výrobků	2	0	0	4	12	18	0,67
Prodej služeb	352	331	447	409	382	1 921	71,23
Pronájem majetku	26	172	175	191	194	758	28,10
Σ	380	503	622	604	588	2 697	100
NÁKLADY							
Spotřeba materiálu	123	117	205	181	166	792	48,83
Spotřeba energie	79	59	63	90	89	380	23,43
Opravy a udržování	2	3	9	3	3	20	1,23
Služby	1	1	4	3	4	13	0,80
Mzdové náklady	64	65	80	69	84	362	22,32
Zákonné sociální poj.	22	1	4	1	22	50	3,08
Jiné soc. poj. a náklady	0	0	0	0	1	1	0,06
Náklady DDM	0	0	0	0	4	4	0,25
Σ	291	246	365	347	373	1 622	100
VH Z VHČ	89	257	257	257	215	1 075	

Zdroj: Výkazy zisku a ztrát – hospodářská činnost ZŠ a MŠ Červená Voda v letech 2008-2012, vlastní zpracování

V tržbách za prodej výrobků vykazuje ZŠ a MŠ Červená Voda příležitostné prodeje dětských výrobků při některých veřejných kulturně-společenských akcích pořádaných školou. V tržbách za prodej služeb jsou výnosy z poskytování obědů cizím strávníkům. Obě tyto činnosti jsou zřizovatelem povolenou doplňkovou činností organizace. Předmětem daně jsou jednak proto, že nesouvisí s plněním hlavního účelu, pro který byla organizace zřízena²⁴ a dále proto, že zřizovatelovou podmínkou pro povolení těchto činností byla záruka jejich ziskovosti. Do dalších činností, které ZŠ a MŠ Červená Voda provádí se ziskem, patří příjmy

²¹ § 18 odst. 7 zákona 586/1992 Sb.

²² § 18 odst. 3 zákona 586/1992 Sb.

²³ § 18 odst. 6 zákona 586/1992 Sb.

²⁴ § 18 odst. 4 zákona 586/1992 Sb.

za sběr druhotných surovin. V této oblasti dosahuje organizace dlouhodobě výrazných úspěchů v soutěžích jak na regionální, tak na celostátní úrovni. V celostátní soutěži „Ukličme si svět“ dosáhla ZŠ a MŠ Červená Voda v letech 2008 a 2009 prvního umístění a v dalších letech vždy předních umístění. S těmito úspěchy bylo spojeno i finanční ohodnocení. Výnosy za prodej druhotných surovin jsou účtovány do tržeb za prodej služeb a tvoří průměrně 50. tisíc Kč ročně.

Do výnosů z pronájmů jsou účtovány výnosy za pronájem tělocvičny a hřiště pro veřejnost a pronájem plynových kotlen firmě, která dodává škole teplo. Dále se zde objevují občasné pronájmy kluboven, jídelny či kuchyně.

Náklady související s výnosy z hospodářské činnosti jsou vždy nižší a jsou tak příčinou ziskovosti. Na celkovém objemu těchto nákladů se významně (s přibližně 49 %) podílí spotřeba materiálu představována nákupem potravin, dále 23 % za energie a 22 % mzdových nákladů – vše v souvislosti s vařením pro cizí strávníky.

Vzájemným započtením obou dílčích VH – z HČ a z VHČ vzniká **celkový výsledek hospodaření**. Kladné výsledky VHČ využívá organizace v souladu se zřizovací listinou k posílení činnosti hlavní.

Tabulka 3.9 Celkové výsledky hospodaření ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč

	2008	2009	2010	2011	2012	Σ
Celkové výnosy	17 088	18 716	17 796	18 222	18 271	90 093
Celkové náklady	17 025	18 596	17 687	18 332	18 152	89 792
VH Z HČ	-26	-137	-149	-366	-96	- 774
VH Z VHČ	89	257	257	257	215	1 075
CELKOVÝ VH	63	120	108	-109	119	301

Zdroj: Výkazy zisku a ztrát ZŠ a MŠ Červená Voda v letech 2008-2012, vlastní zpracování

Dosáhne-li organizace v příslušném roce vyšších příjmů než jsou plánované, nebo nižších výdajů proti plánovaným, vzniká zlepšený výsledek hospodaření (VH). Zřizovatel rozhoduje o tom, jak bude se zlepšeným VH naloženo. Nestanoví-li zřizovatel odvod zlepšeného VH, musí dle pravidel stanovených zákonem 250/2000 Sb. rozhodnout o způsobu zapojení VH do peněžních fondů

Prvním z těchto fondů je **Rezervní fond** (dále RF). Tento fond organizace využívá na financování dalšího rozvoje, k překlenutí časového nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě ztráty za předchozí roky, k úhradě případných sankcí za porušení rozpočtové kázně a

k posílení Investičního fondu.²⁵ Základním zdrojem fondu jsou zlepšené výsledky hospodaření organizace. Přiděluje se buď celý zlepšený VH nebo rozdíl mezi ním a přiděly do ostatních fondů organizace. Příděl podléhá schválení zřizovatelem. Do tohoto fondu jsou dále převáděny přijaté dary a koncem roku také nevyčerpané finanční prostředky účelových dotací.

Tabulka č. 3.10 Vývoj obrátů a stavů v Rezervním fondu ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč

	2008	2009	2010	2011	2012
PS	211	102	208	250	549
VH minulých let	-109	63	120	87	-109
Dary	25	87	10	62	6
Nevyčerpaná dotace EU školám	0	0	0	185	529
Čerpání RF	-25	-44	-39	-35	-174
Posílení IF	0	0	-49	0	-86
KS	102	208	250	549	715

Zdroj: Účetnictví ZŠ a MŠ Červená Voda, vlastní zpracování

Fond na nákup investic nebo na posílení prostředků na opravy a údržbu se nazývá **Investiční fond** (dále IF). IF je tvořen investičními dotacemi, výnosy z prodeje hmotného investičního majetku, převody z rezervního fondu, účelovými dary a příspěvky na investice od jiných subjektů. IF je dále tvořen odpisy z hmotného a nehmotného majetku. Výše odpisů je každoročně plánována a zřizovatelem schvalována formou odpisového plánu. Stanoví-li zřizovatel odvod z odpisů, musí jej organizace odvést.²⁶

Tabulka č. 3.11 Vývoj obrátů a stavů v Investičním fondu ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč

	2008	2009	2010	2011	2012
PS	0	0	0	0	0
Tvorba z odpisů	1339	1363	1397	1405	1413
Příspěvek na investice	0	0	0	102	0
Převod z RF	0	0	49		86
Nákup investic	-423	0	-49	-102	-86
Odvod z odpisů	-916	-1363	-1397	-1405	-1413
KS	0	0	0	0	0

Zdroj: Účetnictví ZŠ a MŠ Červená Voda, vlastní zpracování

Vzhledem k tomu, že je organizaci každoročně závazným ukazatelem stanoven odvod z odpisů, není Investiční fond naplněn peněžními prostředky. Znamená to, že organizace může nakupovat investice jen, když obdrží příspěvek na investice, nebo když je jí zřizovatelem povoleno posílení IF z RF, nebo když je odvod z odpisů menší než příspěvek na

²⁵ § 30 zákona 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech

²⁶ § 31 zákona 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech

ně. Tyto zdroje jsou tvořeny vždy v konkrétní výši na konkrétní účel a jsou obratem vyčerpany.

Pro případné posilování mzdových prostředků může organizace naplnit a použít **Fond odměn** (dále FO). Může být tvořen pouze ze zlepšeného VH a to do výše jeho 80%, nejvýše však do výše 80% limitu mzdových prostředků. Fond odměn se přednostně používá na případnou úhradu překročených prostředků na platy. Dále na odměny pro zaměstnance.²⁷

Tabulka č. 3.12 Vývoj obrátů a stavů ve Fondu odměn ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč

	2008	2009	2010	2011	2012
PS	0	0	0	0	21
Příděl z VH	0	0	0	21	0
Odměny	0	0	0	0	-21
KS	0	0	0	21	0

Zdroj: Účetnictví ZŠ a MŠ Červená Voda, vlastní zpracování

Fond odměn je organizací využíván minimálně. V roce 2012 byl použit na vyplacení odměn.

Pro sociální, kulturní a další potřeby zaměstnanců příspěvkové organizace má organizace zřízený **Fond kulturních a sociálních potřeb** (dále FKSP).²⁸ Fond je tvořen tzv. základním přidělem ve výši 1% nákladů zúčtovaných na platy.²⁹

Tabulka 3.13 Vývoj obrátů a stavů ve Fondu kulturních a sociálních potřeb ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč

	2008	2009	2010	2011	2012
PS	99	155	159	157	128
Příděly z platů	186	169	182	97	103
Příspěvek obědy	-41	-40	-42	-35	-35
Rekreace, kultura	-63	-105	-55	-82	-46
Dětské LT	-5	-4	0	0	0
Věcné dary	-13	-12	-9	-1	0
Vybavení pracoviště	-3	-3	-64	-8	0
Ostatní	-5	-1	-14	0	-9
KS	155	159	157	128	141

Zdroj: Účetnictví ZŠ a MŠ Červená Voda, vlastní zpracování

Nejvýznamnější změnu v hospodaření s FKSP ve sledovaném období způsobila změna ve výši přídělu do FKSP. Příděl z platů byl v roce 2011 z původních dvou procent ze

²⁷ § 32 zákona 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech

²⁸ § 33 zákona 250/2000 Sb.

²⁹ § 2 zákona 114/2002 Sb. o FKSP

mzdových nákladů organizace snížen na jedno procento. Na toto snížení organizace reaguje nižšími výdaji na rekreaci a kulturní vyžití zaměstnanců.

3.2.1 Rozpočtový vztah k Pardubickému kraji

V další části práce budou analyzovány mzdové prostředky, které organizace přijala prostřednictvím Krajského úřadu Pardubického kraje ze státního rozpočtu.

Tabulka č. 3.14 Rozpis finančních prostředků pro ZŠ a MŠ Červená Voda dle normativního způsobu v tis. Kč

Rok	Závazné ukazatele						Orientační ukazatele		
	NIV celkem	MP celkem	z toho			limit prac.	odvody pojistné	odvody FKSP	ONIV
			pedagog.	neped.	OON				
2008	11447	8230	8224			6 35,10	2881	165	171
2009	11519	8318	8312			6 35,27	2828	167	206
2010	11848	8599	8593			6 35,01	2923	170	154
2011	11604	8468	6611	1848	9	35,63	2879	85	172
2012	12296	9022	7195	1814	13	35,21	3067	90	117

Zdroj: Ukazatele rozpisu NIV na přímé náklady na vzdělávání pro ZŠ a MŠ Červená Voda v letech 2008-2012

Normativně rozepsané MP Krajským úřadem Pardubického kraje pro ZŠ a MŠ Červená Voda v jednotlivých letech kopírují tendence růstu a poklesu republikového normativu MP. Krajský limit počtu pracovních sil kopíruje tendence republikového normativu pro kategorii 7-14 let. V případě ONIV tomu tak není, neboť krajský normativ ONIV ve sledovaném období neklesá stále, tak jak je vidět u normativu republikového.³⁰

Tabulka č. 3.15 Srovnání skutečně vyplacených MP s normativně stanovenými MP (bez OON) v ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč

Rok	skutečně vyplacené MP			normativní MP	rozdíl +/-
	pedagogické	nepedagogické	Σ	Σ	
2008	6517	1760	8277	8224	53
2009	6935	2018	8953	8312	641
2010	6743	1958	8701	8593	108
2011	6937	1905	8842	8459	383
2012	7195	1814	9009	9009	0

Zdroj: Výkazy P1-04 ZŠ a MŠ Červená Voda a vlastní zpracování

Při porovnání skutečně vyplacených mzdových prostředků s rozpisem finančních prostředků stanoveným normativním způsobem je zřejmé, že dotace poskytovaná dle

³⁰ Grafy č. 2.1 – č. 2.3

krajských normativů organizací na pokrytí mzdových nákladů nestačí. Tuto skutečnost mohou způsobovat dvě situace. První znamená, že organizace zaměstnává více pracovníků, než stanovuje krajský normativ a druhá znamená, že vyplácený průměrný plat v organizaci je vyšší než normativní.

Tabulka č. 3.16 Porovnání normativních a skutečných úvazků v ZŠ a MŠ Červená Voda

Rok	úvazky pedagogické		úvazky nepedagogické		úvazky celkem	
	normativ	skutečnost	normativ	skutečnost	Normativ	skutečnost
2008	23,47	22,76	12,06	14,14	35,53	36,90
2009	23,88	22,37	12,13	13,00	36,01	35,37
2010	23,76	23,02	12,49	13,14	36,25	36,16
2011	23,70	23,74	12,39	12,39	36,09	36,13
2012	23,99	24,60	12,03	12,23	36,02	36,83
Σ	118,8	116,49	61,1	64,90	179,9	181,39
Ø +/-	-0,46		0,76		0,30	

Zdroj: Ukazatele rozpisu NIV na přímé náklady na vzdělávání a Výkaz P1-04 ZŠ a MŠ Červená Voda

Hodnoty normativních úvazků pedagogických pracovníků vychází z výpočtů ve výše uvedených Tabulkách č. 3.1 až 3.3. Hodnoty normativních úvazků nepedagogických pracovníků jsou vypočteny stejným způsobem, tzn. také součtem dílčích poměrů JV v jednotlivých kategoriích a příslušného ukazatele *No*. **K těmto normativním úvazkům jsou poskytovány mzdové prostředky.** Skutečné úvazky jsou získány z výkazů P1-04. ZŠ a MŠ Červená Voda a jsou uvedeny v Příloze č. 1. Průměrné rozdíly udávají, kolik pedagogických pracovníků chybělo a kolik nepedagogických pracovníků přebývalo v letech 2008-2012.

Tabulka č. 3.17 Porovnání normativních a skutečných průměrných platů v ZŠ a MŠ Červená Voda v Kč

Rok	Ø platy pedagogické		Ø platy nepedagogické	
	normativ Pp	skutečnost	normativ Po	skutečnost
2008	22025	23862	11574	10379
Meziroční Δ		0		0
2009	22383	25834	11657	12890
Meziroční Δ		+1972		+2511
2010	23027	24407	13218	12415
Meziroční Δ		-1427		-475
2011	22307	24350	12430	12811
Meziroční Δ		-57		+393
2012	24405	24374	12589	12365
Meziroční Δ		+24		-446

Zdroj: Ukazatele rozpisu NIV na přímé náklady na vzdělávání a Výkaz P1-04 ZŠ a MŠ Červená Voda, vlastní zpracování

Normativní průměrné platy jsou uvedeny ve výši krajských ukazatelů *Pp* a *Po*.³¹ Skutečné průměrné platy vychází z Výkazu P1-04 ZŠ a MŠ Červená Voda a jsou uvedeny v Příloze č. 1.

Tabulky č. 3.16 a 3.17 dokazují, že ZŠ a MŠ Červená Voda jednak překračuje normativně stanovené úvazky a také vyplácí vyšší průměrné platy, než stanovuje normativ MP. Způsobuje-li překračování normativně stanovených úvazků vyšší potřebu mzdových prostředků je předmětem shrnutí ve čtvrté kapitole. V souvislosti s vyššími průměrnými skutečně vyplácenými mzdovými prostředky je nutné sdělit, že na průměrných hodnotách těchto platů se značnou měrou podílí i finanční prostředky přidělované tzv. programovým způsobem prostřednictvím Rozvojových programů (dále RP). Tyto RP jsou vyhlášovány MŠMT. Programové financování umožňuje řešit takové ekonomické aspekty vzdělávání a školských služeb, jejichž promítnutí do republikových normativů buď není možné, anebo by nebylo účelné. Dále řeší dopady legislativních změn na mzdové náklady ve školství, anebo se snaží eliminovat některé nežádoucí trendy ve složení pedagogických sborů. Podstatou RP je alespoň částečně vyloučit některé negativní dopady na mzdové prostředky pedagogických a nepedagogických pracovníků ve školství, které se projevují především snižováním či zastavením výplaty osobních ohodnocení či odměn (dále nenárokových složek platu).

*Tabulka č. 3.18 Rozpis finančních prostředků pro ZŠ a MŠ Červená Voda **programovým** způsobem v tis. Kč*

Rok	Závazné ukazatele				Orientační ukazatele	
	NIV celkem	MP celkem	z toho		odvody pojistné	odvody FKSP
			pedagog.	neped.		
2008	73	53	53		19	1
2009	872	641	641		218	13
2010	147	108	108		37	2
2011	517	383	352	31	130	4
2012	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Ukazatele rozpisu NIV na přímé náklady na vzdělávání pro ZŠ a MŠ Červená Voda v letech 2008-2012

ZŠ a MŠ Červená Voda byla příjemcem dotací celkem ze čtyř RP, které MŠMT v souladu s § 171 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb. vyhlásilo v letech 2008 až 2011:

³¹MŠMT, *Ekonomika školství – Normativy*. [on line]. 2013. [cit. 10. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/porovnani-krajskych-normativu-mzdovych-prostredku>

- RP Hustota a specifika, který řeší meziroční dopady snížení počtu žáků a s ním spojené snižování zaměstnanců RgŠ a dále řeší specifické problémy – účelový znak 33015 (dále UZ),
- RP Zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků s ohledem na kvalitu jejich práce – UZ 33005,
- RP Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků – UZ 33016,
- RP Posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním – UZ 33027.

Tabulka č. 3.19 Objemy finančních prostředků pro ZŠ a MŠ Červená Voda z jednotlivých RP v tis. Kč.

Rok	č. UZ	Kč	účelové určení RP
2008	33005	53	Zvýšení nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků s ohledem na kvalitu jejich práce
2009	33005	437	dtto
	33015	89	Hustota a specifika
	33016	115	Posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků
2010	33015	108	Hustota a specifika
2011	33015	133	Hustota a specifika
	33027	250	Posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s VŠ vzděláním

Zdroj: Ukazatele rozpisu NIV na přímé náklady na vzdělávání pro ZŠ a MŠ Červená Voda v letech 2008-2012

Po započtení programově přidělovaných MP přijala ZŠ a MŠ Červená Voda ve sledovaném období následující objemy mzdových prostředků:

Tabulka č. 3.20 Celkové MP pro ZŠ a MŠ Červená Voda (bez OON) v tis. Kč.

	Normativně stanovené MP	Programově stanovené MP	Σ
2008	8224	53	8277
2009	8312	641	8953
2010	8593	108	8701
2011	8459	383	8842
2012	9009	0	9009

Zdroj: Ukazatele rozpisu NIV na přímé náklady na vzdělávání pro ZŠ a MŠ Červená Voda v letech 2008-2012

4. Zhodnocení hospodaření

Základní škola a mateřská škola Červená Voda ve sledovaném období hospodařila každoročně s průměrným rozpočtem 18 milionů Kč ročně - tabulka č. 3.9. Původ těchto financí je různý. Z výsledků Tabulek č. 3.6 a 3.8 vyplývají následující průměrné roční objemy finančních prostředků dle zdrojů:

- 4 miliony – z rozpočtu Obce Červená Voda
- 12 milionů – z rozpočtu Pardubického kraje
- 1,2 miliony – z vlastních zdrojů
- 0,1 milionu – z rozpočtu EU
- 0,5 milionu – z vedlejší hospodářské činnosti

4.1 Shrnutí hospodaření s obecními a vlastními prostředky

Předmětem zhodnocení hospodaření s obecními prostředky ve sledovaném období jsou především vykázané výsledky hospodaření a vývoj jednotlivých nákladů v ZŠ a MŠ Červená Voda s přihlédnutím k podmínkám stanoveným Obcí Červená Voda prostřednictvím závazných ukazatelů.

Velmi podobné výsledky hospodaření vykazala organizace v letech 2009, 2010 a 2012. Byly to zlepšené VH v průměrné výši 115 tisíc Kč. V roce 2008 vytvořila organizace zlepšený VH nižší, pouze 63 tisíc,³² což způsobily nižší výnosy z pronájmu majetku ve vedlejší hospodářské činnosti³³. Vysvětlení spočívá v uzavřené smlouvě o pronájmu plynových kotlen v budově základní školy a v budovách mateřských škol mezi ZŠ a MŠ Červená Voda a firmou, která organizaci dodává teplo. Tato smlouva nabyla platnosti až v roce 2009.

Uvedené zlepšené VH jsou vykazovány, přestože je organizaci každoročně stanovován VH nulový.³⁴ Organizace šetří ve svých nákladech a v podstatě „věří“ svému zřizovateli, že ji umožní naplňovat fondy a nestanoví odvod zlepšeného VH zpět do rozpočtu Obce Červená Voda. Zřizovatel ve zmíněných letech vždy povolil naplnit zlepšeným VH Fond rezerv nebo Fond odměn.³⁵ Tento způsob je sice pomalou, ale zároveň jedinou možností jak si může organizace vytvořit vlastní finanční rezervy do budoucna. Z nashromážděných částek ve

---

³² Tabulka č. 3.9

³³ Tabulka č. 3.8

³⁴ Tabulka č. 3.5

³⁵ Tabulka č. 3.10 a 3.12

Fondu rezerv lze hradit nákladnější opravy a lze posilovat Fond investic což jsou operace, které představují rozvoj v poskytování služeb organizace.

Takto nastavená spolupráce mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací svědčí o důvěře a je zárukou účelného vynakládání finančních prostředků a větší samostatnosti organizace při řešení svých potřeb.

Snížování nákladů v době, kdy ceny na trhu rostou, není snadné. Nejvýrazněji se růst cen projevuje u vykázaných nákladů za energie, které ve sledovaném období neustále pomalu rostou. V případě vynaložených nákladů za služby se sice daří udržet výši nákladů v přibližně stejné výši, ale obojí bylo možné jen díky pečlivému výběru dodavatelů. Metoda je administrativně náročná, ale při dnešním množství konkurenčních firem na trhu je účinná. Výdaje za materiál jsou ovlivňovány potřebou vybavovat třídy, sborovny, kanceláře drobným dlouhodobým majetkem. Jde většinou o nárazové uspokojování potřeb, tudíž jsou tyto náklady v jednotlivých letech nestejnoměrné. Opravy a údržba jsou prováděny jen v nezbytně nutné míře. Jejich výše je určována limitem, který si organizace každoročně stanovuje v přibližné výši 250 tisíc Kč. Pouze v roce 2009 byla provedena náročnější oprava střechy na budově mateřské školy³⁶ a příspěvková organizace v této souvislosti obdržela zvýšený příspěvku na provoz. **V letech 2008, 2010 a 2012 byl příspěvek na provoz i přes tendenci růstu cen stále stejný.**³⁴

Výjimečným rokem z pohledu výše příspěvku na provoz a výše VH byl rok 2011. Po volbách do obecních zastupitelstev na podzim roku 2010 došlo k významnějším změnám v personálním obsazení Obecní rady a zastupitelstva Červené Vody. Priority nových představitelů obce ovlivnily strukturu obecního rozpočtu natolik, že nebylo možné ZŠ a MŠ pokrýt rozdíl mezi jejími náklady a výnosy v přibližné výši 4 miliónů Kč. Obecní radou byl tehdy schválen příspěvek na provoz ve výši 3818 tisíc Kč. Navíc vzhledem k investiční potřebě ZŠ a MŠ byl tento příspěvek na provoz ještě snížen o 102 tisíc Kč, které byly přesunuty do příspěvku na investice.³⁷ Na provoz měla tedy organizace k dispozici pouhých 3698 tisíc Kč, tzn. o 300 tisíc méně než by potřebovala. Ačkoliv bylo jisté, že se organizace dostane do ztráty, stanovil zřizovatel nulový VH a předpokládalo se, že si ztrátu organizace uhradí ze svého Fondu rezerv. V počátečním stavu Fondu rezerv v roce 2011 bylo 250 tisíc

---

³⁶ Tabulka č. 3.4

³⁷ Tabulka č. 3.5 a 3.11

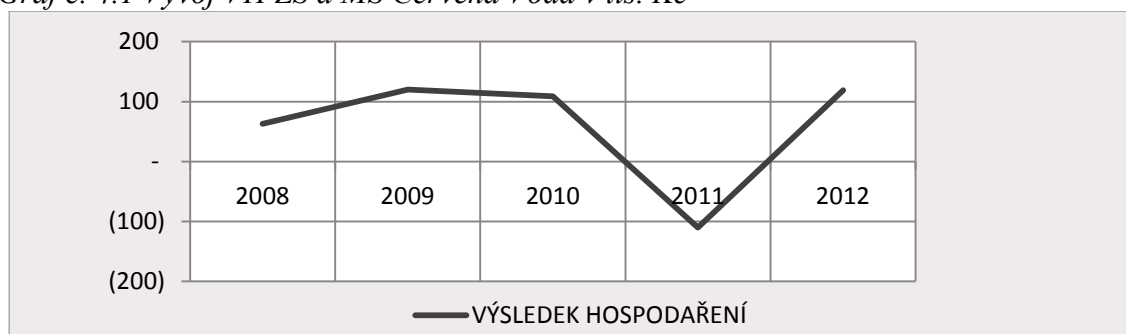
Kč a ze zlepšeného VH z roku 2010 přidělil zřizovatel 87 tisíc.³⁸ Fond rezerv tedy disponoval dostatečným množstvím finančních prostředků.

Za těchto nepříznivých okolností provozovala organizace v roce 2011 svou hlavní činnost se ztrátou ve výsledné výši -336 tisíc Kč.³⁹ Jen díky stabilním výsledkům vedlejší hospodářské činnosti organizace⁴⁰ byla celková ztráta zredukována na -109 tisíc Kč.⁴¹

Ačkoliv je ZŠ a MŠ Červená Voda kvůli provozování VHČ registrovaným plátcem daně z příjmů právnických osob dle ZDP, daně z příjmů neplatí. Využívá ustanovení § 20 ZDP, který umožňuje organizaci, která není založena za účelem podnikání snižovat základ daně tak, aby její daňová povinnost byla nulová.

Dále dle zákona č. 335/2004 Sb. o DPH jsou výnosy z vedlejší hospodářské činnosti považovány za ekonomickou činnost. Nemá-li organizace v úmyslu stát se plátcem DPH, musí mít roční výnosy z ekonomické (vedlejší hospodářské) činnosti nižší než 1 milion Kč. Pro ZŠ a MŠ Červená Voda to znamená, že může zvýšit výnosy z VHČ ještě přibližně o 400 tisíc Kč⁴² aniž by se musela stát plátcem DPH.⁴³ Při ceně oběda pro cizího strávnicka 52,- Kč by mohla školní jídelna při ZŠ denně uvařit o 30 těchto obědů navíc. (30 obědů x 52 Kč x 240 pracovních dnů = 374400 Kč)

Graf č. 4.1 Vývoj VH ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč

Zdroj: Výkazy zisku a ztrát ZŠ a MŠ Červená Voda v letech 2008-2012

Na tomto vývoji hospodaření ZŠ a MŠ Červená Voda ve sledovaném období lze demonstrovat, jak může závislost organizace na rozhodnutích zřizovatele měnit představy o způsobu financování některých záležitostí. Rozhodnutí zřizovatele v roce 2011 mohlo

³⁸ Tabulka č. 3.10

³⁹ Tabulka č. 3.7

⁴⁰ Tabulka č. 3.8

⁴¹ Tabulka č. 3.9

⁴² Tabulka č. 3.8

⁴³ od roku 2015 budou plátcem DPH osoby, jejichž obrat v ekonomické činnosti dosáhne 750 tisíc Kč.

demotivovat snahy příspěvkové organizace účelně vynakládat finanční prostředky a tvořit si tak finanční rezervy. Zároveň však toto rozhodnutí pomohlo Obci vyřešit problém při sestavování rozpočtu na rok 2011. V roce 2012 již zřizovatel schválil provozní příspěvek v dostatečné výši a situace se uklidnila.

4.2 Shrnutí hospodaření s prostředky státního rozpočtu

Předmětem tohoto shrnutí je dotace NIV na přímé náklady na vzdělávání poskytovaná organizaci ze státního rozpočtu prostřednictvím Pardubického kraje. Pro účely zhodnocení hospodaření s těmito prostředky lze použít vývoj mzdových nákladů v organizaci s přihlédnutím k vývoji limitů stanovených Rozpisem NIV na přímé náklady na vzdělávání ve sledovaném období.

Na rozdíl od hospodaření s prostředky Obce Červená Voda je hospodaření s prostředky Pardubického kraje zásadně ovlivněno skutečností, že tyto prostředky **musí být každoročně vyčerpány** a pokud nejsou, **nemohou zůstat na účtech organizace**. Jsou povinně vráceny přes krajský rozpočet do státního rozpočtu.⁴⁴ Pro ZŠ a MŠ Červená Voda znamená toto nařízení jediné: vyčerpat finanční prostředky beze zbytku. Výnosy se rovnají nákladům a jsou bez vlivu na výsledek hospodaření.

Předmětem shrnutí analyzovaných údajů Rozpisu NIV na přímé náklady na vzdělávání ze třetí kapitoly bude zjištění:

- 1) jaký vliv má mírné překračování normativních úvazků na výši MP
- 2) proč klesly průměrné platy v roce 2010
- 3) proč, přes stále se zvyšující objemy poskytovaných dotací NIV na přímé náklady na vzdělávání a přibližně stejné počty pracovníků, průměrné platy v letech 2011 - 2012 stagnují.⁴⁵

4.2.1 Vývoj skutečných úvazků

ZŠ a MŠ Červená Voda se dlouhodobě nedaří splnit normativně stanovené úvazky u nepedagogických pracovníků. V letech 2008-2012 zaměstnala průměrně o 0,76 nepedagogických pracovníků více, než bylo stanoveno krajskými normativy dle *Np* a *No*. Organizace si „pomáhala“ tím, že šetřila na úvazcích pedagogických pracovníků (-0,46).

⁴⁴ vyhláška č. 52/2008 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem.

⁴⁵ Tabulka č. 3.17

Celková přezaměstnanost tak činila průměrně pouze 0,3 úvazek.⁴⁶ Vzhledem k povinnosti organizace dodržet především limit MP je tento výsledek bezvýznamný. Tedy, alespoň do té doby, dokud nezpůsobuje zvýšenou potřebu finančních prostředků na platy. V tomto případě, kdy organizace zároveň šetří v úvazcích pedagogických pracovníků, kteří mají dvakrát vyšší platy než nepedagogičtí pracovníci, je jisté, že ke zvýšené potřebě MP nedochází. Například při průměrném platu pedagoga 24000 Kč a nižším úvazku o – 0,46 šetří organizace měsíčně 11040 Kč ($24000 \cdot 0,46$). Ve srovnání s průměrným platem nepedagogického pracovníka 12000 Kč a vyšším úvazku o 0,76 je zvýšená potřeba mzdových prostředků o 9120 Kč ($12000 \cdot 0,76$) stále nižší.

V posledních dvou letech 2011 a 2012 byly organizaci stanovovány závazné ukazatele zvlášť pro pedagogické a zvlášť pro nepedagogické pracovníky. Pro ZŠ a MŠ Červená Voda tato skutečnost znamenala, že musela opustit dosavadní řešení překračování úvazků nepedagogických pracovníků úsporou v pedagogických úvazcích. Skutečné úvazky nepedagogických pracovníků musely být staženy takřka na normativ.⁴⁶ Konkrétní řešení spočívalo ve snížení úvazků kuchařek ve školní jídelně při Základní škole. Opatření bylo nutné, neboť počet výkonů ve všech třech jídelnách dlouhodobě nepokrýval plné úvazky všech fyzicky zaměstnávaných kuchařek. To, že obě mateřské školy mají svou kuchyň s jídelnou a s vlastními kuchařkami situaci komplikuje. Mateřské školy mají povinnost připravovat dětem ranní a odpolední svačiny, tudíž musí být přítomnost kuchařek na pracovišti osmihodinová a není možné těmto kuchařkám úvazky snížit. Prostor pro snížení úvazků byl tedy jen ve školní jídelně při Základní škole. Na první pohled nejde o příliš spravedlivé řešení, ale zatím bylo jediné možné. Tuto nepříznivou situaci částečně eliminuje provoz VHČ ve školní jídelně při ZŠ. Kuchařky ZŠ si své chybějící příjmy kompenzují tak, že dobírají hodiny do celého úvazku vařením pro tzv. cizí strávníky.

Na první otázku, která je předmětem shrnutí hospodaření s prostředky Pardubického kraje lze tedy odpovědět, že:

- **mírné překračování úvazků u nepedagogických pracovníků nemělo za následek zvýšenou potřebu MP. Navíc v letech 2011 a 2012 byla učiněna opatření, kterými byly skutečně úvazky upraveny na normativ.**

Pro úplnost - rozdíl mezi údajem limitu pracovních sil z Tabulky č. 3.14 a normativně stanovenými úvazky z Tabulky č. 3.16 je způsobován **rozdílnými metodami výpočtu.**

---

⁴⁶ Tabulka č. 3.16

Normativně stanovené úvazky jsou stanovovány součtem podílů JV a příslušného N_p či N_o v jednotlivých kategoriích zaměstnanců. K těmto normativně stanoveným úvazkům jsou poskytovány MP. **Limit pracovních sil** je stanovován podílem celkového ukazatele MP na příslušný kalendářní rok a Pardubickým krajem rozpočtovaného průměrného platu pro příslušný kalendářní rok. Dle krajské metodiky je sice limit pracovních sil závazný, ale protože za jeho nedodržení není stanovena žádná sankce, je rozhodující to, zda organizace dodržela limit MP.⁴⁷

4.2.2 Vývoj průměrných platů

Výpočtem řetězových indexů z údajů Tabulky č. 3.20 byl zjištěn meziroční vývoj přijatých prostředků na mzdy pro ZŠ a MŠ Červená Voda ve sledovaném období.

Tabulka č. 4.1 Meziroční vývoj celkových MP v %.

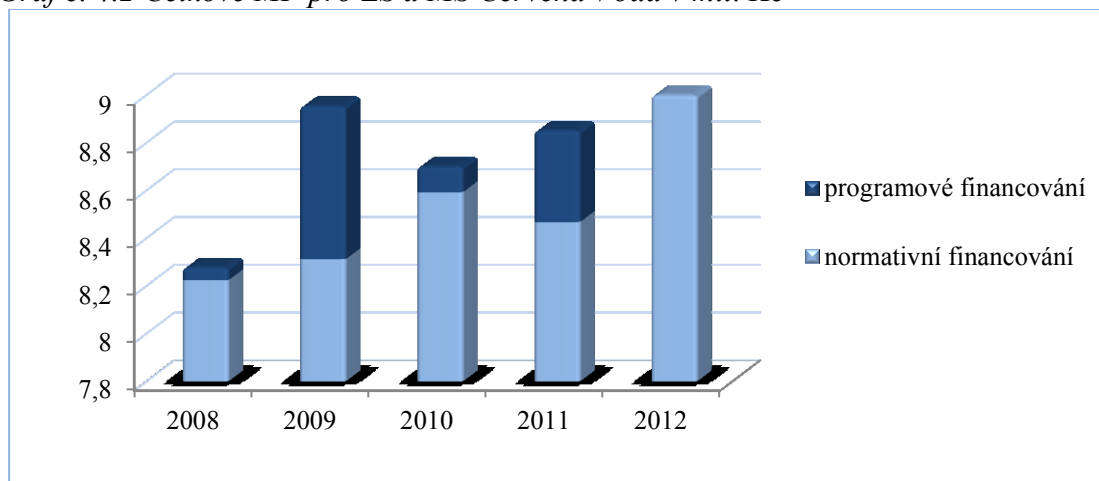
	Řetězový index	+/-
2008	100	0
2009	108,2	8,2
2010	97,2	-2,8
2011	101,7	1,7
2012	101,9	1,9

Zdroj: Ukazatele rozpisu NIV na přímé náklady na vzdělávání pro ZŠ a MŠ Červená Voda v letech 2008-2012, vlastní zpracování

Pro lepší ilustraci o vývoji dotace NIV na přímé náklady na vzdělávání byl z údajů Tabulky č. 3.20 sestaven Graf č. 4.2. Tento graf společně s informacemi o meziročním vývoji MP z Tabulky č. 4.1 pomůže provést přehledný závěr o vývoji MP v organizaci.

⁴⁷ Krajský úřad PK, odbor školství a kultury – Krajská metodika rozpisu přímých výdajů

Graf č. 4.2 Celkové MP pro ZŠ a MŠ Červená Voda v mil. Kč

Zdroj: Ukazatele rozpisu NIV na přímé náklady na vzdělávání pro ZŠ a MŠ Červená Voda v letech 2008-2012, vlastní zpracování

Nárůst MP v roce 2009 proti předchozímu roku byl 8,2 %. ⁴⁸ Důvodem tohoto výrazného nárůstu byly změny v RP ve vzdělávání. V roce 2009 pokračoval RP MŠMT z roku 2008 určený na posílení motivačních složek platů pedagogických pracovníků RgŠ, kteří dosahovali dlouhodobě kvalitních výsledků práce. Ředitelům škol byla dána možnost ocenit zejména mladé učitele, kteří v platovém systému založeném na počtu odsloužených let zůstávali v „nevýhodě“. RgŠ se dlouhodobě potýkalo s odlivem kvalitních učitelů, zejména mužů, do platově atraktivnějších oblastí. Dále v souvislosti se schválením novely č. 130/2009 Sb. k NV č. 564/2006 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě (dále NV o platových poměrech), kterou byly od 1. 6. 2009 zvýšeny platové tarify pedagogických pracovníků o 3,5 %, byl účel tohoto RP změněn. Změna umožnila využít tento RP nejen pro zvýšení motivačních složek platů pedagogů, ale i pro krytí zvýšených tarifů pedagogů. ⁴⁹ Další novela č. 74/2009 Sb. k NV o platových poměrech zvyšující od dubna 2009 tarifní platy tentokrát nepedagogických pracovníků o 16 % si opět vynutila vyhlášení RP – na posílení úrovně odměňování nepedagogických pracovníků. ⁵⁰ **Oba tyto RP přinesly v roce 2009 do MP (do hrubé mzdy) ZŠ a MŠ Červená Voda 552 tisíc Kč.** ⁵¹ Společně s normativně poskytnutými prostředky, umožnily zvýšení průměrného platu jednoho pedagogického pracovníka o 1970 Kč a u nepedagogického pracovníka o 2500 Kč!! ⁵² Také

⁴⁸ Tabulka č. 4.1

⁴⁹ MŠMT, Ekonomika školství – Rozvojové programy. [on line]. 2013. [cit. 25. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/informace-pro-skoly-a-skolska-zarizeni-o-reseni-situace>

⁵⁰ MŠMT, Ekonomika školství – Rozvojové programy. [on line]. 2013. [cit. 25. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/informace-msmt-ke-zmene-platovych-tarifu-nepedagogickych>

⁵¹ Tabulka č. 3.19

⁵² Tabulka č. 3.17

podíl vyplacených nenárokových složek platu výrazně stoupl, neboť organizace měla dostatek disponibilních prostředků.⁵³

V roce 2010 byly legislativou zvýšené platové tarify již promítnuty do normativně poskytovaných MP – republikové i krajské normativy rostou. Programově však nebylo rozděleno takřka nic a tak vzhledem k objemům RP z předchozího roku došlo v roce 2010, i přes rostoucí normativy, ke snížení disponibilních peněz na platy. Jediný RP Hustota a specifika přinesl do MP organizace pouhých 108 tisíc Kč.⁵¹ Meziroční změna stavu MP klesla o 2,8%, průměrné platy pedagogických pracovníků klesly o 1430 Kč, nepedagogických pracovníků o 470 Kč.⁵² Podíl vyplacených nenárokových složek platu začal klesat.⁵³ Vyhlášená snaha o udržení kvalitně pracujících pedagogů v RgŠ neměla v roce 2010 už svou kontinuitu.

V roce 2011 byla novelou č. 381/2010 Sb. k NV o platových poměrech pedagogickým pracovníkům, kteří získali odbornou kvalifikaci a vysokoškolské vzdělání (dále kvalifikovaní), vytvořena nová platová tabulka se zvýšenými platovými tarify. Na tuto legislativní změnu reaguje MŠMT vyhlášením RP na posílení platové úrovně pedagogických pracovníků s vysokoškolským vzděláním. ZŠ a MŠ Červená Voda získala z tohoto RP 250 tisíc. Z RP Hustota a specifika ještě navíc 133 tisíc Kč.⁵¹ **Meziroční změna MP v roce 2011 zaznamenala růst o 1,7 %, který ovšem u pedagogických pracovníků neznamenal růst průměrných platů.**⁵² Tuto stagnaci způsobilo pokračující odebírání nenárokových složek platu z platů pedagogických pracovníků.⁵³

V roce 2012 MŠMT nevyhlásilo ani jeden RP. Objem MP v ZŠ a MŠ Červená Voda vzrostl o 1,9 %. Normativně poskytované MP byly navýšeny v souvislosti se schválením novely č. 448/2011 Sb. k NV o platových poměrech, která zrušila rozdělení pedagogických pracovníků na tzv. kvalifikované a nekvalifikované. I nekvalifikovaní pedagogičtí pracovníci bez odborné kvalifikace nebo bez VŠ získali nárok na platové tarify kvalifikovaných pedagogů. Prakticky se tato změna projevila zvyšováním platových tarifů u učitelek v mateřských školách a u vychovatelek ve školní družině, které VŠ nemají. **Přesto průměrné platy v organizaci u pedagogických pracovníků opět stagnovaly a u nepedagogických pracovníků klesly o 500 Kč.**⁵² Důvodem bylo pokračující odebírání nenárokových složek platu z platů pedagogických pracovníků a nově i z platů nepedagogických pracovníků.⁵³

---

⁵³ Tabulka č. 4.2

Na druhou a třetí otázku, které jsou předmětem shrnutí hospodaření s prostředky Pardubického kraje lze tedy odpovědět takto:

- **za prudkým snížením průměrných platů v ZŠ a MŠ Červená Voda v roce 2010 stojí výrazný pokles programově přidělených mzdových prostředků.** Tento pokles byl tak výrazný, že i přes zvýšené normativně přidělované prostředky, ovlivnil celkově přidělované MP poklesem o 2,8 %.
- **za stagnující úrovní průměrných platů v letech 2011 – 2012 (i přes stále se zvyšující objemy poskytovaných dotací) stojí postupné odebírání nenárokových složek platu z platů pedagogických i nepedagogických pracovníků.** MŠMT sice objemy dotací zvyšuje, protože si to žádají schválená NV, ale tento nárůst se nikdy neodvíví od objemů MP, které už v RgŠ byly. Nárůsty jsou částečně pokrývány z disponibilních prostředků loňského roku a tak je logické, že na výplatu nenárokových složek platu v těchto letech zbývá čím dál méně peněz. Organizaci tak nezbývá nic jiného, než přestat vyplácet nenárokové složky platu a vyplácet pouze legislativou zaručené platové tarify.

Tabulka č. 4.2 Přehled vyplacených nenárokových složek platu v ZŠ a MŠ Červená Voda v tis. Kč a v %.

	pedagogičtí pracovníci			nepedagogičtí pracovníci			Celkem		
	platy	nenárokové složky		platy	nenárokové složky		platy	nenárokové složky	
		v Kč	v %		v Kč	v %		v Kč	v %
2008	6517	657	9,47	1760	176	9,24	8277	833	10,06
2009	6935	907	13,8	2018	195	12,3	8953	1102	12,31
2010	6743	492	7,30	1958	85	4,34	8701	577	6,63
2011	6937	435	6,27	1905	113	5,93	8842	548	6,20
2012	7195	152	2,11	1814	49	2,7	9009	201	2,23

Zdroj: Výkazy P1-04 ZŠ a MŠ Červená Voda, vlastní výpočty

Přehled dokládá výše popsanou skutečnost ve snižování motivačních složek z platů.

5. Závěr

Výsledky hospodaření ZŠ a MŠ Červená Voda s prostředky Obce Červená Voda se dají považovat za uspokojivé z následujících důvodů. Při stále rostoucích cenách služeb ve sledovaném období dokáže organizace hospodařit s příspěvkem na provoz, který se prakticky nezvyšuje a navíc je organizace schopna dosahovat zlepšených výsledků hospodaření. Jediný zhoršený výsledek hospodaření z roku 2011 dokazuje, že hospodařit s příspěvkem na provoz nižším jak 4 miliony je už problematické. Zlepšených výsledků hospodaření organizace dosahuje díky stabilní, účelné vedlejší hospodářské činnosti. Provozováním VHČ organizace využívá svou možnost aktivně pomoci zřizovateli s úhradou nákladů vznikajících při plnění svého hlavního poslání. Prostor pro rozšiřování VHČ je ale omezován ustanovením § 6 zákona č. 335/2004 Sb. o DPH. Nechce-li se organizace stát plátcem DPH, může svou ekonomickou (vedlejší hospodářskou) činnost navýšit v nejbližších letech maximálně o 400 tisíc Kč. Od roku 2015 pouze o 150 tisíc.⁴³

Jako méně uspokojivou se jeví skutečnost, že ZŠ a MŠ Červená Voda má nenaplněnou kapacitu základní školy a přesto svou činnost provozuje ve třech budovách. Volná kapacita základní školy je v současné době představována místnostmi (třídami), které jsou využívány jako speciální učebny např. pro výuku cizích jazyků, výtvarné výchovy, přírodopisu, zeměpisu, hudební výchovy a dětské knihovny. Dále jsou některé bezúplatně pronajímány Základní umělecké škole ze sousedního města. Díky této skutečnosti mohou být žáci na některé předměty rozděleni do menších skupin, speciální učebny mohou být vybaveny speciálním elektrotechnickým zařízením či nákladnějšími metodickými učebními pomůckami. Navíc je v základní škole prostor pro vytváření volnočasových aktivit žáků. Takto využívané prostory základní školy umožňují vysokou kvalitu poskytovaných služeb ve vzdělávání.

V současné době Obec Červená Voda upřednostňuje kvalitu vzdělávání v obci a je ochotna poskytovat finanční prostředky na provoz tří budov. K tomuto rozhodnutí vede představitel Obce Červená Voda určitě nejen kvalita ve vzdělávání, ale také rozlehlost obce a snaha udržet mladé rodiny s dětmi v místě. Ovšem s ohledem na demografický vývoj v České republice, lze předpokládat, že vzdělávacím systémem budou procházet stále menší počty žáků. Maximálních počtů předškolních dětí v mateřských školách bude dosaženo v roce 2013. Poté se již začne projevovat postupné snižování počtu narozených dětí po roce 2008 – Příloha č. 3. Pro ZŠ a MŠ Červená Voda to bude znamenat, že přibližně od roku 2014 se kapacita **dvou** mateřských škol nenaplní. Pokud by efektivnější řešení spočívalo ve zrušení provozu

mateřské školy v jedné z budov, pak by jistě mohl být částečně zohledněn potenciál nevyužité kapacity základní školy a její kuchyně. Tato alternativa by ročně ušetřila 200 až 300 tisíc Kč za opravy a energie jedné budovy mateřské školy - Příloha č. 2. Pravděpodobně by byla vyřešena i nepříznivá situace v jídelně při základní škole, kde by přibyli dětské stravníci a úvazky kuchařek by nebyly tolik závislé na vykonávání vedlejší hospodářské činnosti, která s sebou nese potenciální hrozbu daňových povinností. Dále přesunem personálu mateřské školy do budovy základní školy by bylo zjednodušeno personální řízení a komunikace mezi mateřskou školou a ředitelstvem školy. Přesun předškolních dětí do budovy základní školy by nakonec pro rodiče pouze znamenal začít vodit své děti do budovy základní školy o dva- tři roky dříve.

Analýzou mzdových prostředků byly odhaleny způsoby, jakými mohou MŠMT a krajské úřady ovlivňovat platy v RgŠ. Tendence MŠMT v posledních letech je jasná: zahrnout do nárokových složek platu (tarifů) co nejvíc MP a zajistit tak pracovníkům RgŠ jistý, slušný a zvyšující se výdělek. Budou-li ovšem do platových tarifů částečně přesunovány loňské peníze z nenárokových složek platů, tak jak tomu bylo v letech 2010 – 2012, pak nelze tuto představu naplnit. Každé legislativně schválené zvýšení platových tarifů by měl státní rozpočet pokrýt v plné výši, což se nedělo. Buď proto, že stav veřejných financí to nedovoloval, nebo pravděpodobněji proto, že MŠMT potřebovalo „stáhnout“ peníze z nenárokových složek platů a kvůli zvýšeným platovým tarifům neprohlubovat deficit státního rozpočtu.

Vzhledem k tomu, že podíl vyplacených nenárokových složek platu byl v roce 2012 již minimální, lze předpokládat, že nejen v rozpočtu ZŠ a MŠ Červená Voda, ale i v rozpočtech ostatních škol již nebyly žádné další rezervy. Ředitelé škol tedy neměli velkou možnost individuálně posuzovat kvalitu práce svých podřízených. Dalším důležitým výsledkem analýzy vývoje mzdových prostředků v ZŠ a MŠ Červená Voda je zjištění, že průměrné platy v organizaci naposledy vzrostly v roce 2009 a od té doby již ne.

Z nauky o ekonomii je obecně známo, že práce je vedle půdy a kapitálu jedním ze tří základních výrobních faktorů a lidská role je ve výrobních procesech nezastupitelná. Lidé, kteří pracují nebo pracovat budou, mají v ekonomickém světě povahu lidského kapitálu, o který je nutno pečovat. O možnost využívat ve výrobních procesech potenciální fyzické a duševní schopnosti lidí se starají vzdělávací soustavy všech vyspělých států. Pro ekonomiku každého státu budou nejvýhodnější takové vzdělávací systémy, které jsou hospodárné –

efektivní a účinné. Efektivnost a účinnost vzdělávacího procesu znamená, že vstupy vložené do systému se musí celé společnosti vrátit. Do veřejných výnosů a zisků patří zejména růst ekonomiky, růst zaměstnanosti, daňové přínosy, úspora sociálních nákladů, zdraví populace (vzdělaní lidé většinou žijí zdravěji) a sociální soudržnost (vzdělaní lidé si lépe uvědomují nutnost překonávání společenských rozdílů). Z tohoto pohledu je významnost vzdělávání v ekonomice zřejmá.

Je nesporné, že kvalita vzdělávání je přímo závislá na výši finančních zdrojů. Souvisí s ní nejen materiálně technické podmínky prostor, ve kterých výuka probíhá, ale hlavně kvalitní pedagogický sbor. Omezování finančních zdrojů kvalitu výuky ohrožuje. Výsledky analýzy hospodaření ZŠ a MŠ Červená Voda, které dokazují, že průměrné platy se od roku 2009 nezvýšily a výplata nenárokových složek byla prakticky zastavena, nejsou příliš slučitelné s kvalitativně dlouhodobě udržitelným vzděláváním v regionálním školství.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura:

OCHRANA, František, Jan PAVEL, Leoš VÍTEK et al. *Veřejný sektor a veřejné finance. Financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 264 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

MADEROVÁ VOLTNEROVÁ, Karla a Petr TÉGL. [i]*Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC.*[/i] 2. akt. vyd. Olomouc: ANAG, s. r. o., 2011. 192 s. ISBN 978-80-7263-664-8.

MOCKOVČIAKOVÁ, Alena, Zdeněk MORÁVEK a Danuše PROKŮPKOVÁ. [i]*Příspěvkové organizace 2012 - 2013.*[/i] 6. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2012. 472 s. ISBN 978-80-7357-736-0.

VÁPENÍK, Miroslav. *Školské zákony*. Vyd. Eurounion Praha, s.r.o., 2010. 747 s. ISBN 978-80-7317-085-1.

Ústavní předpisy:

Ústavní zákona č. 1/1993 Ab., Ústava České republiky

Zákonné předpisy:

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů

Zákon č. 335/2004 Sb., o DPH

Zákon č. 114/2002 Sb., o FKSP

NV č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací činnosti pedagogických pracovníků

NV 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě včetně novel

Vyhláška č.52/2008 Sb., kterou se stanoví zásady a termíny finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem, státními finančními aktivy nebo Národním fondem

Vyhláška 492/2005 Sb., o krajských normativech

Internetové zdroje:

MŠMT Ekonomika školství – Normativy [on line]. 2013. [cit. 10. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/porovnani-krajskych-normativu-mzdovych-prostredku>

MŠMT, Ekonomika školství – Rozvojové programy. [on line]. 2013. [cit. 25. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/informace-pro-skoly-a-skolska-zarizeni-o-reseni-situace>

MŠMT, Ekonomika školství – Rozvojové programy. [on line]. 2013. [cit. 25. 3. 2013]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ekonomika-skolstvi/informace-msmt-ke-zmene-platovych-tarifu-nepedagogickych>

Český statistický úřad, *Česká republika od roku 1989 v číslech.* [on line]. 2013. [cit. 15. 4. 2013]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cr_od_roku_1989#01

Jiné zdroje:

Zřizovací listina ZŠ a MŠ Červená Voda

Účetní uzávěrky 2008 – 2012 ZŠ a MŠ Červená Voda

Výkazy P1-04 2008 – 2012 ZŠ a MŠ Červená Voda

Výkazy o škole pro ÚIV 2008 – 2012 ZŠ a MŠ Červená Voda

Rozpisy NIV na přímé náklady na vzdělávání 2008 – 2012 ZŠ a MŠ Červená Voda

Vzdělávací program ZŠ a MŠ Červená Voda

Metodiky Krajského úřadu Pardubického kraje

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
FO	Fond odměn
HČ	hlavní činnost
IF	Investiční fond
JV	jednotky výkonů
MP	mzdové prostředky
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
No	průměrný počet jednotek výkonů na jednoho nepedagogického pracovníka
Np	průměrný počet jednotek výkonů na jednoho pedagogického pracovníka
NIV	neinvestiční výdaje
NV	nařízení vlády
OON	ostatní osobní náklady
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
ORP	obec s rozšířenou působností
OP VK	Operační program Vzdělávání a konkurenceschopnost
PK	Pardubický kraj
Po	průměrný plat nepedagogického pracovníka
Pp	průměrný plat pedagogického pracovníky
RF	Rezervní fond
RgŠ	Regionální školství
RP	rozvojový program
SR	státní rozpočet
ŠŠZ	škola a školské zařízení
UZ	účelový znak
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
ÚSC	územně samosprávný celek
VH	výsledek hospodaření
VHČ	vedlejší hospodářská činnost
ZDP	zákon o dani z příjmů
ZŠ a MŠ	Základní škola a mateřská škola

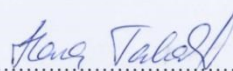

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečné, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Šumperku dne 10. 5. 2013

Hana Tahalová

Adresa trvalého pobytu studenta:

Mlýnický Dvůr 22
561 69 Králíky

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 - Skutečně vyplacené průměrné platy v jednotlivých obdobích dle skupin zaměstnanců

Příloha č. 2 – Průměrné provozní náklady v mateřských školách v letech 2008 - 2012

Příloha č. 3 – Vybrané demografické údaje z Českého statistického úřadu

Příloha č. 1 – Skutečně vyplacené průměrné platy v jednotlivých obdobích dle skupin zaměstnanců

2008					
skupina	ŠŠZ	Ø plat	úvazky	Ø plat x úvazky	Ø plat za skupinu
pedagogičtí	MŠ	20196	6,12	123600	X
	ZŠ	25985	15,06	391334	X
	ŠD	17828	1,58	28168	X
Σ		x	22,76	543102	23862
nepedagogičtí	MŠ	9653	2,00	19306	X
	ZŠ	8403	6,01	50502	X
	ŠJ ZŠ a MŠ	12553	6,13	76950	X
Σ		x	14,14	146758	10379

Zdroj: Výkaz P1-04 ZŠ a MŠ Červená Voda za rok 2008, vlastní zpracování

2009					
skupina	ŠŠZ	Ø plat	úvazky	Ø plat x úvazky	Ø plat za skupinu
pedagogičtí	MŠ	21333	6,16	131411,3	X
	ZŠ	28463	14,67	417552	X
	ŠD	18846	1,55	29211	X
Σ		x	22,38	578175	25834
nepedagogičtí	MŠ	11073	2,00	22146	X
	ZŠ	11629	5,04	58610	X
	ŠJ ZŠ a MŠ	14563	5,97	86941	X
Σ		x	13,01	167697	12890

Zdroj: Výkaz P1-04 ZŠ a MŠ Červená Voda za rok 2009, vlastní zpracování

2010					
skupina	ŠŠZ	Ø plat	úvazky	Ø plat x úvazky	Ø plat za skupinu
pedagogičtí	MŠ	19069	6,27	119563	X
	ZŠ	27214	15,25	415014	X
	ŠD	18186	1,50	27279	X
Σ		x	23,02	561856	24407
nepedagogičtí	MŠ	10922	2,02	22062	X
	ZŠ	10674	5,35	57106	X
	ŠJ ZŠ a MŠ	14553	5,77	83971	X
Σ		x	13,14	163139	12415

Zdroj: Výkaz P1-04 ZŠ a MŠ Červená Voda za rok 2010, vlastní zpracování

2011					
skupina	ŠŠZ	Ø plat	úvazky	Ø plat x úvazky	Ø plat za skupinu
pedagogičtí	MŠ	19063	6,41	122194	X
	ZŠ	27005	15,79	426409	X
	ŠD	19140	1,54	29476	X
Σ		x	23,74	578078	24350
nepedagogičtí	MŠ	11732	1,99	23347	X
	ZŠ	11242	4,67	52500	X
	ŠJ ZŠ a MŠ	14464	5,73	82879	X
Σ		x	12,39	158726	12811

Zdroj: Výkaz P1-04 ZŠ a MŠ Červená Voda za rok 2011, vlastní zpracování

2012					
skupina	ŠŠZ	Ø plat	úvazky	Ø plat x úvazky	Ø plat za skupinu
pedagogičtí	MŠ	21780	7,10	154638	X
	ZŠ	25761	15,98	411661	X
	ŠD	21909	1,52	33302	X
Σ		x	24,6	599600	24374
nepedagogičtí	MŠ	10588	2,00	21176	X
	ZŠ	10795	4,72	50952	X
	ŠJ ZŠ a MŠ	14354	5,51	79091	X
Σ		x	12,23	151219	12365

Zdroj: Výkaz P1-04 ZŠ a MŠ Červená Voda za rok 2012, vlastní zpracování

Příloha č. 2 – Náklady za opravy a energie v jednotlivých budovách mateřských škol
v letech 2008 – 2012

		2008	2009	2010	2011	2012	Σ	Ø
MŠ I	Energie	155	180	162	72	146	715	X
	Opravy a údržba	32	21	20	126	40	239	
	Σ						954	190,8
MŠ II	Energie	172	172	160	88	141	733	X
	Opravy a údržba	27	666	35	100	70	898	
	Σ						1631	326,2

Zdroj: Výkazy zisku a ztrát ZŠ a MŠ Červená Voda, vlastní zpracování

Příloha č. 3 Vybrané demografické údaje Českého statistického úřadu

Tab. 01.01 Vybrané demografické údaje v České republice

Rozsedy	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Z toho podle délky trvání manželství (v letech):																							
0-1	2 825	2 534	2 668	2 274	1 655	1 724	1 388	1 372	1 366	1 564	1 293	1 283	1 298	1 270	1 331	1 283	1 157	1 280	1 376	1 555	1 523	1 368	1 182
2-5	9 178	9 727	8 850	8 657	9 423	9 366	9 342	9 091	8 142	7 442	5 402	6 559	6 521	6 580	6 548	6 395	5 964	6 066	5 767	5 889	5 462	6 035	5 447
6-9	5 623	5 781	5 523	5 596	6 135	6 283	6 541	7 441	7 656	7 424	5 265	6 302	6 289	5 761	5 590	5 737	5 245	5 578	5 330	5 126	4 700	4 768	4 404
10-14	5 561	5 448	4 749	4 531	4 797	4 935	5 180	5 683	5 871	6 162	4 418	6 180	6 960	7 000	7 148	6 994	6 089	5 681	5 424	5 148	4 771	4 997	4 440
15-19	4 142	4 221	3 843	3 710	3 837	4 029	3 926	4 128	4 003	3 955	2 759	3 797	4 408	4 772	5 188	5 439	5 521	5 479	5 480	5 493	4 933	5 088	4 188
20 a více	4 047	4 044	3 733	3 804	4 080	4 602	4 758	5 398	5 427	5 766	4 520	5 603	6 110	6 375	7 019	7 212	7 282	7 331	7 752	8 089	7 744	8 527	8 452
Průměrná délka trvání manželství (roky)	10,3	10,1	10,1	10,2	10,3	10,5	10,5	10,6	10,7	10,8	10,8	11,0	11,3	11,5	11,8	11,9	12,2	12,0	12,3	12,3	12,5	12,7	12,9
Podíl rozvedených manželství s nezávěsnými dětmi (v %)	72,1	72,2	71,7	71,7	72,0	72,0	71,0	70,8	69,6	66,9	59,9	64,2	65,1	64,3	63,1	62,8	61,4	60,5	59,1	58,1	57,8	57,3	56,3
Úhrnná rozvodovost (v %)	37,2	38,0	34,8	33,9	36,2	37,5	38,4	41,8	42,1	43,1	32,5	41,4	44,7	45,7	48,0	49,3	47,3	48,7	48,7	49,6	46,8	50,0	46,2
Rozsedy na 1000 obyvatel středního stavu	3,0	3,1	2,8	2,8	2,9	3,0	3,0	3,2	3,2	3,1	2,3	2,9	3,1	3,1	3,2	3,2	3,1	3,1	3,0	3,0	2,8	2,9	2,7
Živé narození																							
Z toho mimo manželství	128 356	130 564	129 354	121 705	121 025	106 579	99 097	90 446	90 657	90 535	89 471	90 910	90 715	92 786	93 685	97 664	102 211	105 831	114 632	119 570	118 348	117 153	108 673
Z toho mimo manželství (v %)	10 141	11 167	12 703	13 008	15 323	15 507	14 947	15 288	16 125	17 209	18 426	19 792	21 276	23 459	26 713	29 839	32 409	35 259	39 537	43 457	45 954	47 164	45 421
Živé narození dětí podle věku matky při porodu:	7,9	8,6	9,8	10,7	12,7	14,5	15,6	16,9	17,8	19,0	20,6	21,8	23,5	25,3	28,5	30,6	31,7	33,3	34,5	36,3	38,8	40,3	41,8
do 19 let	17 467	18 405	20 045	19 719	19 088	14 341	10 609	8 139	6 939	6 035	5 347	4 468	3 827	3 795	3 713	3 659	3 502	3 490	3 534	3 610	3 614	3 366	3 083
nad 40 let	665	702	766	766	763	741	707	692	684	710	731	749	852	918	1 033	1 150	1 276	1 463	1 670	1 889	1 987	2 107	2 231
Průměrný věk matky při narození dítěte	24,8	24,8	24,7	24,8	25,0	25,4	25,8	26,1	26,4	26,6	26,9	27,2	27,5	27,8	28,1	28,3	28,6	28,9	29,1	29,3	29,4	29,6	29,7
Průměrný věk matky při narození prvního dítěte	22,5	22,5	22,4	22,5	22,6	22,9	23,3	23,7	24,0	24,4	24,6	24,9	25,3	25,6	25,9	26,3	26,6	26,9	27,1	27,3	27,4	27,6	27,8
Úhrnná plodnost	1,874	1,893	1,861	1,715	1,666	1,438	1,278	1,165	1,173	1,157	1,133	1,144	1,146	1,171	1,179	1,226	1,282	1,328	1,438	1,497	1,492	1,493	1,427
Počet porodů celkem	127 739	129 908	128 667	120 958	120 364	105 888	95 344	89 668	89 590	89 338	88 266	89 754	89 425	91 502	92 335	96 078	100 548	103 885	112 605	117 429	116 261	114 976	106 921
jedno dítě	126 610	128 739	127 497	119 791	119 271	104 876	94 313	88 604	88 465	87 869	86 829	88 363	87 887	89 979	90 729	94 246	98 607	101 655	110 285	115 032	113 869	112 518	104 662
dvacíťka	1 116	1 152	1 157	1 151	1 080	988	1 010	1 034	1 170	1 447	1 427	1 368	1 525	1 502	1 591	1 813	1 926	2 115	2 298	2 381	2 378	2 466	2 049
trojčata	13	17	13	15	13	13	20	29	35	22	29	22	11	20	14	19	13	15	22	16	14	12	10
čtyřčata	-	-	-	1	-	1	1	1	-	-	1	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Počet porodů jednoho dítěte na jeden porod vícečetí	112,1	110,1	109,0	102,6	109,1	103,6	91,5	83,3	73,4	59,8	56,6	63,5	57,1	59,1	56,5	51,4	50,9	47,8	47,5	48,0	47,6	45,8	50,9
Živé narození na 1000 obyvatel středního stavu	12,4	12,6	12,5	11,8	11,7	10,3	9,3	8,8	8,8	8,8	8,7	8,8	8,9	9,1	9,2	9,6	10,0	10,3	11,1	11,5	11,3	11,1	10,4
Pořady																							
Z toho unela přetrvání těhotenství	126 507	126 055	120 050	109 281	85 445	67 434	61 580	59 862	56 973	55 654	52 103	47 370	45 057	43 743	42 304	41 324	40 023	39 659	40 917	41 446	40 528	39 273	38 864
Úhrnná potratovost	111 683	111 268	108 042	94 160	70 634	54 836	49 331	48 086	45 022	42 959	39 382	34 623	32 528	31 442	29 298	27 574	26 453	25 352	25 414	25 760	24 636	23 998	24 055
Pořady na 1 000 obyvatel středního stavu	1,78	1,77	1,69	1,53	1,18	0,93	0,84	0,81	0,77	0,75	0,70	0,63	0,60	0,58	0,56	0,55	0,53	0,53	0,54	0,54	0,53	0,51	0,52
	12,2	12,2	11,6	10,6	8,3	6,5	6,0	5,8	5,5	5,4	5,1	4,6	4,4	4,3	4,1	4,0	3,9	3,9	4,0	4,0	3,9	3,7	3,7

Zdroj: Český statistický úřad, *Česká republika od roku 1989 v číslech*. [on line]. 2013. [cit. 15. 4. 2013].
Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cr_od_roku_1989#01